ACTUL I

Tabăra Regelui Buer. Corturi ostășești întinse de-a lungul scenei. În fund, o întăritură.

Scena 1

Hiram, Tigroltes, după ce au cercetat de pe întăritură zarea, se întorc și coboară spre corturi.

HIRAM *(privind în jur)*: Ce tăcere adîncă... Nimeni nu se mișcă prin tabără... Nici o șoaptă nu răzbate din corturi...

TIGROLTES: Toți așteaptă înfrigurați întoarcerea soliei din tabăra vrăjmașă.

HIRAM *(neliniștit)*: Numai de s-ar întoarce odată.

TIGROLTES: Numai de s-ar întoarce cu vești bune.

HIRAM: Ai vreo nădejde?

TIGROLTES: Fiecare nutrim cîte una.

HIRAM: Tu, pe care?

TIGROLTES: Că de această solie atîrnă sfîrșitul războiului. Fie prin părăsirea luptei, fie prin întețirea ei.

HIRAM: Nu-nțeleg!

TIGROLTES *(arătînd spre fund, dincolo de întăritură)*: Dacă blestemații aceia nu vor primi schimbul, tot ce ne mai rămîne de făcut e bătălia hotărîtoare. Dacă-l primesc, cu-atît mai bine pentru ei.

HIRAM: Și pentru noi. Căci dacă-l primesc, biruința va fi în chip neîndoielnic a noastră. Dacă nu, rămîne să hotărască sfîrșitul îndoielnic al luptei de partea cui va fi ea.

TIGROLTES: Ai dreptate. O luptă o poți începe oricînd, dar nu o sfîrșești decît atunci cînd se poate. Mai bine ar fi să se-nvoiască.

HIRAM: Mai bine, de bună seamă. *(Clătinînd din cap.)* Cine știe însă dacă schimbul acesta e și pe placul zeilor.

TIGROLTES: Pînă acum nu mi s-a părut să ne fie potrivnici.

HIRAM: Dar nici binevoitori. Furnicăm în jurul cetății vrăjmașe de luni întregi și încă nu ne-am ales cu nimic. Norocul luptelor s-a-mpărțit deopotrivă între noi și dușmani.

TIGROLTES: Cu toate acestea, deunăzi, cîntarul ceresc a-nclinat de partea noastră. Ne-a căzut în mîini o pradă rară, la care nici n-am visat.

HIRAM: Vorbești de Abatirs?

TIGROLTES: Da! Vorbesc de Abatirs, fiul lui Dropix, regele dușman.

HIRAM: Ai fost parcă și tu printre cei ce l-au prins?!

TIGROLTES: Am fost și eu.

HIRAM: Povestește-mi întîmplarea. *(Și se așază pe un bloc de piatră prăvălit printre corturile taberei.)*

TIGROLTES *(se așază și el)*: N-am prea multe de povestit. Ieșisem din tabără cu cîțiva pedestrași. De două, trei zile luptele se mulcomiseră, și cum ne omora urîtul, pornisem să cutreierăm poienele după vînat. Am luat-o de-a lungul rîului în sus, pierduți prin frunzare. Zorile abia mijeau și ierburile înrourate ne umezeau curelele de pe glezne. Tot înaintînd prin desișuri, ne înfundarăm în pădure. Vînat însă, aproape de loc. Ajunsem lîngă un izvor. Acolo, pentru că ne depărtasem de tabără, am poruncit alor mei să se ascundă printre tufe și să aștepte. Nu mult după aceea un tropot sprinten ne smulse din toropeală și ne trezi luarea-aminte. Din ce în ce mai aproape, tropotul își făcu vad printre ramuri și scoase la iveală, în luminișul izvorului, un călăreț învelit în atlas. Călărețul smuci frîul și opri calul. Apoi sări ușurel din șea și se aplecă asupra șipotului. Cînd își oglindi fața în apa străvezie, îl recunoscui. Era Abatirs, fiul nevîrstnic al lui Dropix. Îl zărisem adesea sus pe meterezele dușmane, scrutînd bătăliile. De astă-dată îl vedeam la doi pași de mine. Fiul regelui dușman, prințul Abatirs, era în puterea noastră, la

un salt de ascunzătoarea mea. M-am înțeles din ochi cu ceilalți. Bănuiau și ei prada rară ce ne-a căzut pe neașteptate în mîini. De aceea, cînd copilul se pregăti din nou să-ncalece, n-a mai fost nevoie să dau semn. Tăbărîseră toți asupra lui. Urmarea o știi.

HIRAM: O știu. L-ați adus legat zdravăn înaintea lui Buer. Privirea lui era înspăimîntată ca a unui ied încolțit. Iar din ochi i se prelingeau lacrimile ca rășina din scoarța crestată.

TIGROLTES: Nu-i de mirare. Știa ce-l așteaptă.

HIRAM: Lui Buer, în schimb, ochii îi rîdeau de bucurie cum rîd noaptea bufnițele puse pe dragoste.

TIGROLTES: Nu-i de mirare. Știa ce i-a căzut în mîini. Abatirs nu e o pradă ca oricare alta. E cea mai de seamă din toată tabăra dușmanilor.

HIRAM: De-aceea a și trimis Buer solia.

TIGROLTES: Vezi bine — ca să-i propună lui Dropix un schimb. El să se dea învins, predîndu-ne cetatea, iar noi să-i înapoiem fiul. Abatirs e singurul lui urmaș. Și acest urmaș e acum în mîinile noastre. Atîrnă, prin urmare, de noi să-i spulberăm sau nu neamul. Schimbul propus e deci cît se poate de simplu. Ori una, ori alta. Ori cetatea, ori Abatirs. Altă ieșire nu e. *(Se ridică.)* Oricum, după prinderea lui Abatirs, noi sîntem în cîștig, iar cîinii de colo în pierdere.

HIRAM: În cîștig numai dacă se învoiesc cu schimbul. *(Și se ridică și el, dar tot neliniștit și plin de îndoieli.)*

TIGROLTES: Se vor învoi, căci altfel Buer nu-l va cruța pe Abatirs. Doar nu va fi Dropix atît de nerod, încît să-și jertfească urmașul. Mai ales că nu are decît unul singur. Pe cînd cetăți — destule altele.

HIRAM: Da, dar de pierde cetatea asta pentru care ne războim acum, va fi mereu la cheremul nostru.

TIGROLTES: E drept. Dar tot atît de drept e că dacă-l pierde pe Abatirs, pierde pe veci și orice nădejde de răzbunare. *(Pauză.)* Să fii tu în locul lui Dropix ce-ai face?

HIRAM: N-aș sta pe gînduri. M-aș învoi fără doar și poate. Mai mult îți primejduiești țara dacă-i jertfești stăpînul de mîine, decît dacă-i pui în joc stăpînirea vremelnică de azi.

TIGROLTES: La fel am socotit și eu cînd am spus că nădăjduiesc în sfîrșitul apropiat al războiului. La fel a socotit și Buer cînd a hotărît trimiterea soliei. *(Îl zărește pe Buer printre corturi.)* Dar iată-l pe bătrîn. Se-ndreaptă încoace.

HIRAM *(punîndu-și mîna streașină la ochi, ca să vadă mai bine)*: Singur, sau numai mi se pare?

TIGROLTES: Singur.

HIRAM: Ciudat. Buer singur e un lucru neobișnuit printre corturile noastre. Cum de-a ieșit prin tabără fără Kleomede?

TIGROLTES: Mă-ntreb și eu. Nici umbra nu e mai lipită de trup ca bătrînul acesta de fiul lui. Îl poartă pretutindeni cu el. Și-n tabără și-n războaie. La jocurile tinerilor, Buer stă pe marginea arenei și soarbe din ochi sprinteneala de cerb tînăr a fiului său. Cînd oștenii se iau la-ntrecere cu arcul pe țărmul mării, regele e întotdeauna de față, privind cu nesaț cum Kleomede aruncă cel dintîi și de prima dată săgeata în inima țintei.

HIRAM: Adevărat. Kleomede i-e drag regelui ca ochii din cap. Măcar că, venind pe lume, l-a lipsit și de soția stinsă-n durerile facerii, și de nădejdea altor copii.

TIGROLTES: Cu ce a mîhnit întîi, Kleomede a bucurat pe urmă. Venirea lui pe lume i-a adus regelui noroc. De cînd i l-au dat zeii pe copilul acesta, sorții au căzut mereu de partea lui. Cetățile noastre n-au mai cunoscut nici foamea, nici seceta. Femeile noastre au avut pîntecul reavăn și darnic — iar cîmpurile s-au legănat mereu încărcate de roduri.

HIRAM: Numai cu blestematul de Dropix lucrurile nu ne-au mai mers cum ne așteptam. Numai în războiul cu el norocul s-a lăsat cam mult așteptat. Să se fi destrămat harul lui Kleomede? Să-și fi luat zeii bunăvoința de la tînărul prinț, purtător de noroc?

TIGROLTES: De ce spui asta? Kleomede ne poartă și acum, ca și mai-nainte, același noroc. Au nu noroc se cheamă prada rară ce ne-a căzut deunăzi în mîini? Nu noroc s-ar putea numi prinderea lui Abatirs?

HIRAM: Cîtă vreme solia nu s-a înapoiat cu răspunsul, nu știu cum să o numesc.

TIGROLTES *(încurajator)*: Numește-o noroc! Numește-o și tu cum o numesc toți oștenii!

Scena a 2-a

Aceiași, Buer.

BUER: Nu se vede nimic, vînjoase căpetenii? Nu s-a ivit nici un semn de predare pe-ntăriturile dușmane?

HIRAM: Nici unul, Buer.

BUER: Totuși, ar fi vremea să fluture steagul alb. Totuși, ar fi vremea să se vadă cel trimis cu cheia cetății.

HIRAM: Scormonim zarea de mult. N-am zărit însă nimic pîn-acum. Nici semnul, nici forfota unei predări. Porțile cetății dușmane sînt închise ca și mai-nainte. Întăriturile ei stau mute ca miresele cărora nu le plac peținorii.

TIGROLTES: Ești prea grăbit, stăpîne. Ochii îți ard de neastîmpăr ca niște flăcări. Nările îți fierb de neliniște ca roibilor necălăriți ce se frămîntă să scape din chingi. Ai răbdare. Solia abia a avut vreme s-ajungă în tabăra vrăjmașă.

BUER: Ba a avut să se și întoarcă. *(Îndreptîndu-și privirea spre Hiram.)* Ce spui, Hiram, tu, care ești întotdeauna pus pe îndoieli?

HIRAM *(cu bătrînească înțelepciune)*: Ce să spun? Dacă cei ce sînt așteptați ar fi la fel de iuți de picior precum sînt de iuți la dorință cei ce-i așteaptă, soliile ar ajunge întotdeauna înapoi, înainte de-a fi sosit la locul unde au fost trimise.

BUER *(cuprins de o vădită agitație, ca în preajma unui mare eveniment)*: Luni întregi am așteptat. Luni și săptămîni am avut răbdare. Acum stau ca pe jăratic. N-am astîmpăr nici cît jderul flămînd care pîndește păstrăvul pe sub pietre. Vreau să pun o dată capăt războiului trîndav. Am lîncezit destul sub zidurile blestemate. Abia aștept să sfîrșesc pînda aceasta tărăgănată, să pun străji în cetatea cucerită și să-mi văd de drum. *(Pauză. Apoi, cu fața înflorită de un zîmbet.)* Dar bine că-mi amintii! Ia spuneți-mi, căruia din voi doi

să-i las în grijă întăritura noului hotar, cînd ne vom întoarce acasă? *(Pune mîna pe umărul lui Hiram.)* Ție, Hiram, trestie mlădioasă, îndoită de toate furtunile, dar nedezrădăcinată de nici una? *(Iar acum pe brațul lui Tigroltes.)* Ție, Tigroltes, mistreț sîngeros, hăituit în lupte înverșunate, dar încă neatins de nici un vînător? Cum ați hotărît?

TIGROLTES: Nicicum, o! rege. Vom hotărî la vremea cuvenită.

HIRAM: După ce ne vom vedea în stăpînirea cetății.

BUER: Lucru ce nu mai poate să-ntîrzie mult.

HIRAM *(dus pe gînduri)*: Lucru ce atîrnă deocamdată de Dropix.

BUER: Ceea ce are Dropix de făcut nu e decît un simplu semn cu capul că se-nvoiește. Atîta tot. Solia e doar limpede. Oamenii mei n-au a-i spune lui Dropix decît două cuvinte: „Cetatea sau pruncul!" — „Luați cetatea" — e tot ce are Dropix de răspuns. Nu-nțeleg atunci de ce zăbovesc atîta trimișii? Cînd se vor întoarce, îi voi pune-n lanțuri. Drept pedeapsă pentru întîrzierea lor.

HIRAM *(ca mai sus)*: Nu e atît de ușor de dat un răspuns.

BUER: De data aceasta nu e vorba de dat un răspuns; ci răspunsul. Căci numai unul poate fi, și acela nu cere multă bătaie de cap. *(Lui Hiram.)* Sau crezi poate că Dropix mai stă pe gînduri să se-nvoiască?

HIRAM: Să nădăjduim că nu.

BUER: Eu sînt sigur că nu. De bună seamă, schimbul nu e pe placul lui. Parcă-l văd cum își mușcă pumnii de furie că lucrurile au luat o asemenea întorsătură. Parcă-l aud cum blestemă zeii că l-au părăsit și, silindu-l să piardă cetatea de hotar, au trecut de partea mea. Dar nu e nimic de făcut. Decît să-ți frîngi inima, mai bine-ți rupi mîna. Dropix și-o va rupe, fiindcă mînă mai are, pe cînd inimă numai una — și aceea e Abatirs. Și Abatirs e în puterea mea. Stau cu spada ridicată deasupra copilului și nu aștept decît răspunsul tatălui ca s-o înlătur. *(Rîzînd.)* Sărmanul Dropix! Cît trebuie să fie de-nveninat! După ce mi s-a-mpotrivit îndărătnic atîta vreme, iată că dintr-o-dată e nevoit să se dea bătut. Și nici măcar pe calea armelor. Ci oarecum prin el însuși, prin ușurința fiului său.

TIGROLTES: Sau mai bine zis: prin norocul nostru.

BUER: Același lucru. Norocul unuia nu e decît cealaltă față a nenorocului celuilalt. După cum zăbava solilor nu e decît cealaltă față a grabei cu care Dropix a primit schimbul. Trimișii noștri s-or fi lăsat amăgiți de cine știe ce băuturi sau gîlcevi ostășești. Am, așadar, dreptate să fiu mînios pe ei. Lenevia lor se cuvine pedepsită. Să le fie tuturor de-nvățătură. *(Ies toți trei.)*

Scena a 3-a

Kleomede singur. Intră în scenă printre întărituri, trece neliniștit într-o parte, apoi în cealaltă. Are în mînă o floare albă, pe care o frămîntă într-una.

KLEOMEDE: Cît oare mă va mai frămînta îndoiala? Ce șarpe nestatornic mi-a-ncolăcit sufletul de nu mă mai mulțumește nici una, nici alta? Cine sînt eu față de cel ce-am fost? Acela încăleca armăsarul cel mai focos și gonea cu hohote de rîs între tinerii taberei — eu mă feresc de toți și caut ungherul cel mai singuratic. Acela se lua la-ntrecere în nisipul arenei cu ceilalți, nepăsător la toate — eu umblu, învăluit de tristețe, după umbră și liniște. Care din doi e Kleomede cel adevărat? *(Ridicîndu-și fața.)* Vorbește, fîntînă netulburată a cerului! Arată-mi-l în oglinda ta pe cel căutat! *(Îndreptîndu-se spre un copac.)* Vorbește, ulm singuratic! Spune-mi în care din doi să mă recunosc! În oșteanul nevîrstnic de pînă mai ieri, sau în străinul întunecat de astăzi? Sînt ca un sul neliniștit. Umblu printre două urzeli și nu mă pot împleti în nici una. *(Încercînd să-și alunge aceste gînduri.)*. Dar se va-ntoarce solia, și-atunci poate mă voi întoarce și eu la cel care eram. Căci dacă solia se-ntoarce, el pleacă, și o dată cu plecarea lui se va destrăma și neliniștea mea... *(Cuprins din nou de îndoieli.)* Se va destrăma?... Cine știe?... Poate că neliniștile sădite-n mine de prizonierul cel nou vor rămîne chiar dacă el pleacă! Și-atunci? Ce mă voi face atunci? *(Hotărît.)* Mai bine-ar fi de nu s-ar

mai întoarce niciodată solia. *(Brusc, dîndu-și seama de ceea ce a spus.)* Vai, dar asta ar însemna... ar însemna... plecarea lui pe veci... *(Descumpănit, se așază pe blocul de piatră.)* Adineaori m-am strecurat lîngă cortul în care stă și-și așteaptă soarta. Mi-am desfăcut cu pumnalul un ochi în pînza cortului și l-am privit. Ședea trist printre pietre. Din cînd în cînd, își scutura capul, și-atunci îi tresărea pe frunte părul cîrlionțat. Își frămînta brațele într-un zbucium necontenit. Și m-am văzut deodată pe mine în el. M-am văzut în locul lui, prins eu de oștenii lui Dropix — și m-a cuprins o ură împotriva tuturor legilor ostășești, împotriva tuturor acestor orînduiri care pînă mai ieri îmi erau atît de scumpe. Și m-am vrut prietenul dușmanului meu — prietenul acelui prieten pe care de atîta vreme-l doresc. *(Se ridică, pradă unui mare zbucium lăuntric.)* O! Cîtă zbatere! Cîtă frămîntare! Trebuie să-l urăsc pe Abatirs, și iată, mi-e cu neputință. Eu, care pînă mai ieri rîvneam biruința sîngeroasă asupra dușmanului, acum doresc... doresc... vai mie!... nu știu nici eu ce doresc... Sînt încărcat de neliniști ca un nor de trăsnetele furtunii ce stă să se deslănțuie...

Scena a 4-a

Kleomede — Buer, care intră din partea opusă a scenei.

BUER: Aici erai, fiul meu? *(Și înaintează cu dragoste spre el.)*

KLEOMEDE *(scufundat în sine ca-ntr-un rîu tulbure)*: Aici.

BUER: Pe unde-ai rătăcit pîn-acum? De cînd iubești singurătatea mai mult decît tovărășia bătrînului tău războinic?

KLEOMEDE: Cu adevărat singur nu ești decît în tovărășia unui războinic.

BUER *(îngrijorat)*: De cîtva timp te abați mereu din drumul umblat. Te strecori mereu printre ceilalți, ca și cînd ai căuta un loc unde să nu te tulbure nimeni. Îți ferești privirile de parc-ai vrea s-ascunzi o taină cunoscută numai de tine și pe care te temi să nu o afle și ceilalți.

Ești cuprins de o neliniște ciudată. Ți-s gîndurile cine știe unde și privirile mereu înnegurate.

KLEOMEDE *(face cu mîna un gest vag, ca și cînd ar alunga niște neguri)*: Păreri, tată.

BUER: Nu sînt păreri. Această tristețe a ta nu e părere. Această umbră de pe fața ta nu e vedenia unui tată îngrijorat. Ce se petrece cu tine?

KLEOMEDE *(la fel ca adineaori)*: Nimic!

BUER: Mi se pare că nu mai avem aceleași gînduri, Kleomede.

KLEOMEDE: De ce spui asta, tată? Le avem. Dar poate că le avem în chip felurit.

BUER: Nu te-nțeleg. Stau și te privesc și nu mă pot dumiri. A crescut lîngă tine o altă ființă. Și ființa aceasta își aruncă umbra-i peste tine, încît abia te mai recunosc. Te cufunzi din ce în ce mai mult în snopul acela de-ntuneric din jurul tău. În curînd te voi pierde cu totul din ochi. În fața mea va rămîne numai tînărul acesta nou, încărcat de umbre și tăceri neobișnuite.

KLEOMEDE *(ridică în sfîrșit ochii spre tatăl său)*: Ce vrei să spui?

BUER: Nu vreau să spun nimic. Îți privesc doar chipul înnegurat și mă gîndesc la zburdălnicia ta de pînă mai ieri. Mă uit la cămașa asta de fir și mă gîndesc că pînă mai ieri nu dezbrăcai nici măcar în somn platoșa de aramă. Mă uit la floarea pe care-o răsucești mereu între degete și mă gîndesc la arcul de care pînă mai ieri nu te despărțeai. În vechiul meu oștean a-ncoltit o făptură necunoscută, ce crește din tine ca jneapănul din trunchiurile brazilor fulgerați.

KLEOMEDE: Sînt în vîrful stîncii, la fel de neclintit.

BUER: Ești în vîrful stîncii, dar stingher și bătut de vînturi. De ce nu te mai arunci în șea, ca altădată, și nu mai gonești, în fruntea tinerilor de seama ta, pe marginea mării, pînă ce caii cad istoviți?

KLEOMEDE: Aș goni, dar tropotul cailor îmi răsună-n tîmple ca un lătrat de moarte nesuferit.

BUER: De ce nu te mai răsucești în praful arenei, prins în întreceri, cu mușchii arși de soare și cu strălucirea veseliei pe obraz?

KLEOMEDE: Aș cădea înfrînt, căci nu mi-ar fi gîndurile la întreceri.

BUER: Te privesc și nu te-nțeleg.

KLEOMEDE *(chinuit de atîtea întrebări cîte roiesc și în el, și împrejurul lui)*: Nu mă mai privi și înțelege-mă!

BUER: Ceea ce se petrece cu tine e peste înțelegerea mea. De ce te-ai lepădat de cel de pînă mai ieri și te-ai preschimbat într-unul nou? De ce ți-ai înlocuit îmbrăcămintea ostășească, cu hainele acestea de prinț pașnic? De ce ai părăsit vechea ta albie și ai luat tiparul acestui mal nou?

KLEOMEDE *(smulgîndu-se dintr-odată din sine însuși, cu un țipăt în care se amestecă revolta, reproșul, disperarea)*: De ce l-ai adus pe el în tabără, tată, de ce l-ai adus?

BUER *(îl privește nedumerit)*: Pe el? Pe care el, Kleomede?

KLEOMEDE: Pe prinsul vînătorilor pedestrași! Pe Abatirs!

BUER *(ritos, ca un vechi războinic ce e)*: Pentru că e fiul cîinelui de Dropix!

KLEOMEDE: Rău ai făcut, tată, că l-ai adus. Rău de tot... Dacă nu-l aduceai, nu schimbam platoșa de aramă cu cămașa asta de atlas. Nu părăseam prundișul auriu al arenei și nici armăsarii înflăcărați de pe marginea mării. Rămîneam ostașul tău nevîrstnic, nedeslipit de tine, ostașul meu cărunt... Dar l-ai adus în tabără pe el, l-ai purtat înspăimîntat prin fața mea și totul s-a schimbat pentru mine.

BUER: Abatirs nu e cel dintîi prizonier pe care-l vezi în viața ta, fiule. Oricît de tînăr și de neîncercat ai fi, trebuie să te obișnuiești cu astfel de priveliști războinice.

KLEOMEDE: Sînt obișnuit cu ele, tată. Dar oricît de obișnuit aș fi, priveliștea noului tău prizonier a trezit în mine ceva ciudat și nelămurit. Cînd l-am văzut pe Abatirs, tîrît în prund la picioarele noastre, m-a cuprins deodată o simțire necunoscută mie.

BUER *(ușurat)*: Asta e tot, fiule? O! Atunci e limpede! Eu mă temeam de lucruri mai adînci. Temerea mea a fost neroadă. Nu e nimic. Te-a cuprins doar un pic de milă la vederea unui copil înlăcrimat, tîrît prin fața cortului meu regal.

KLEOMEDE: Abatirs nu e un copil. El are vîrsta mea.

BUER: Și tu nu ești încă tot un copil, nevîrstnicul meu tovarăș?

KLEOMEDE: De cînd l-ai adus în tabără, nu mai sînt. S-a trezit în mine cineva care dorește mai mult decît tovărășia unor tineri jucăuși sau a unor războinici sîngeroși. Cineva care dorește un prieten adevărat — și-l caută pentru a-și putea răspunde întrebărilor, îndoielilor, nedumeririlor.

BUER: Nu sînt eu cel mai bun prieten al tău, Kleomede? Întreabă-mă și voi răspunde eu la toate nedumeririle și îndoielile tale.

KLEOMEDE *(cu un sîmbure de speranță)*: O să poți, tată?

BUER: De bună seamă, Kleomede.

KLEOMEDE: Atunci răspunde-mi: ce rost are războiul acesta nesfîrșit?

BUER *(scrîșnind)*: Trebuie să-l dărîm pe dușmanul meu de moarte, Dropix!

KLEOMEDE: Dușman de moarte? De ce Dropix e dușmanul tău de moarte?

BUER: Pentru că tatăl lui a fost dușmanul de moarte al tatălui meu, iar fiul lui e dușmanul de moarte al fiului meu.

KLEOMEDE *(cade din nou, dezamăgit, în păienjenișul îndoielilor sale)*: Răspunsurile tale nu-mi ajută la nimic, tată! Abatirs — dușmanul meu de moarte? — nu-nțeleg. Mi-am văzut dușmanul de moarte cu ochii și n-am înțeles rostul acestui război care nu mai are sfîrșit.

BUER: Ți-ai văzut dușmanul de moarte și tu, în loc să te bucuri, te frămînți prins în întrebări ca-ntr-o boală.

KLEOMEDE: Priveliștea lui Abatirs făcut prizonier m-a-n-bolnăvit.

BUER: În loc să te facă și mai trufaș decît erai. Ce n-aș fi dat eu să am, la vîrsta ta, bucuria de-a-l fi văzut pe Dropix tîrîndu-se la picioarele mele! De cîte-amaruri n-aș fi fost scutit pîn-acum, dacă l-aș fi avut, așa ca tine, pe dușmanul meu în mînă!

KLEOMEDE *(răsucindu-se în sine ca un trunchi în furtună)*: Mi-am văzut dușmanul, și parcă nu l-am văzut pe dușman. Am căutat pe fața lui imaginea acelei furii ce se numește dușmănie, și n-am deslușit decît un chip înspăimîntat și palid ca cearcănul lunii în nopțile de toamnă. Am vrut să aflu în ochii lui Abatirs lava fumegîndă a urii ce se cuvenea să i-o port, și n-am găsit

decît un rîu înlăcrimat și frumos. Am căutat ceea ce trebuia să mă-nvrăjbească-mpotrivă-i, și n-am aflat. Am stat față-n față cu dușmanul meu de moarte, și n-am văzut decît un tînăr zvelt, bătut de soare, de-același soare care mi-e mie atît de drag. Dacă n-aș fi fost pus față-n față cu el, poate rămîneam la fel de-ndîrjit ca-nainte. Poate credeam ca-nainte în rostul urii înverșunate, trecută din moși strămoși. Dar față-n față cu el, ura străveche s-a topit, rostul ei s-a făcut fum. Oare nu cumva rostul lucrurilor e altul cît timp nu le vedem — iar cînd le vedem aievea, rostul lor dinainte se-ntoarce tocmai pe dos? *(Spre Buer, cerșindu-i o ieșire din noianul de întrebări ce-l înecă.)* Răspunde-mi, tată — căci spuneai că-mi poți răspunde.

BUER: Fiule, mă-nspăimînți. Unde ți-aleargă mintea? Te-am lămurit doar îndeajuns. Ce vrei să mai afli?

KLEOMEDE: Rostul florii acesteia, peste firul căreia a curs de-atîtea ori sînge de războinici învrăjbiți. Rostul dușmăniei mele pentru prințul străin.

BUER: Abatirs e pruncul cîinelui de Dropix, dușmanul meu de moarte. Deci Abatirs este dușmanul tău de moarte — și trebuie să-l dușmănești, așa cum te dușmănește și el.

KLEOMEDE *(de loc convins de ceea ce îi spunea Buer)*: Oare să fie așa? Oare într-adevăr Abatirs să mă dușmănească de moarte?

BUER: De te-ar putea ucide cu privirea, ai fi de mult un stîrv fără de viață.

KLEOMEDE: Privirea lui m-a înviat, tată. A trezit în mine îndoieli, care au născut pe tînărul nou ce-l ai în fața ta.

BUER: De te-ar putea încolăci și sugruma cu gîndul, ai fi de mult strivit de șarpele urii lui.

KLEOMEDE *(cu dorința ascunsă de a căuta să afle el dacă e așa sau nu)*: Aș vrea să știu de e adevărat ceea ce spui tu.

BUER: Te-ndoiești de prisos, fiul meu. De-ai fi căzut tu în mîna alor lui, așa cum a căzut el în mîna noastră, fii sigur că el nu s-ar fi lăsat amăgit de fantome, ci ar fi plesnit de bucurie întocmai ca tatăl lui păcătos.

KLEOMEDE: Cum? De-aș fi fost făcut eu prizonier de către ai lui, în el nu s-ar fi stîrnit îndoielile care s-au stîrnit

acum în mine? Văzîndu-mă înlănțuit, el nu ar fi pierdut temeiurile vechii dușmănii dintre noi?

BUER: Nici urmă de-așa ceva. Ar fi trebuit să-l oprească ceilalți ca să nu se repeadă asupră-ți și să te lovească de moarte.

KLEOMEDE *(străduindu-se să-l creadă)*: Să fie cum spui? Să fie cum spui?...

BUER *(apăsat și fără urmă de șovăială)*: Așa e!

KLEOMEDE *(cuprins dintr-o dată de marea violență a deznădejdii)*: O! Atunci... atunci... alungă-l, tată, dintre noi! Alungă-l fără preget din tabăra noastră!

BUER: Fii pe pace, fiule, Abatirs va pleca din tabără îndată ce se vor întoarce solii.

KLEOMEDE: Alungă-l înainte de-ntoarcerea lor. Nu mai vreau să-l știu aici.

BUER *(neputînd nicicum să înțeleagă contrazicerile adolescentului)*: Ce-nseamnă graba asta, Kleomede? Te-a cuprins spaima la gîndul c-ai fi putut să fii tu în locul lui?

KLEOMEDE: Spaima? O, tată, din nou neînțelegerea ta! Nu m-a cuprins nici o spaimă. M-a cuprins doar o nepotolită dorință de-a afla ce s-ar fi petrecut de-aș fi fost eu în locul lui.

BUER: Ceea ce ți-am spus. Dacă nu mai mult.

KLEOMEDE *(însetat de adevăr)*: De ce? De ce? Pentru că el ar fi păstrat neștirbită ura străveche dintre noi? Pentru că pe el chipul meu l-ar fi-ndemnat mai departe la dușmănie neîmpăcată? *(Copilărește, aproape plîngînd.)* Vino, tată... Vino să plecăm de-aici... Să sfîrșim războiul acesta blestemat, să ridicăm tabăra și să plecăm de-aici...

BUER *(obosit să mai urmărească zbuciumul tînărului, a găsit explicația)*: Ești bolnav de tinerețe, fiul meu. Copilăria ta s-a scurs, și-a-nceput mijirea amiezii. De-aici toate neliniștile și îndoielile tale. Dar toate se vor limpezi de-ndată ce se va-mplini ceea ce trebuie să se-mplinească. Atunci vei înțelege și rostul acestui război. Atunci vei înțelege că toate sînt așa cum sînt și că singurul rost e să nu cauți alt rost decît acela care reiese din însăși starea lucrurilor. Numai răbdare, fiule, răbdare...

KLEOMEDE: Abatirs a stîrnit în mine un foc ce nu se mai poate liniști.

BUER: Iată unde zace dușmănia ta, fiule. Iată unde e ea. Care e ea. Arzi de ură pentru neliniștea stîrnită de Abatirs în tine. Arzi întocmai cum ard eu de multele neliniști sădite în mine de Dropix. Așa începe dușmănia, fiul meu. Întîi cu neliniști dinlăuntrul tău — mai apoi cu cele din afară, și, în sfîrșit, cu marile neliniști ale țării. *(Îl bate pe umăr.)* Se trezește în tine regele, Kleomede. *(Și răsuflă ușurat.)* Aveam, așadar, dreptate să nu mă neliniștesc. Îl urăști pe Abatirs, tot atît de mult cît îl urăsc eu pe cîinele de Dropix. Dacă nu mai mult.

KLEOMEDE *(rămas cu totul singur în neînțeleasa lui frămîntare)*: Îl urăsc?... Îl urăsc?...

BUER: În obrajii tăi se aprinde, ori de cîte ori îi pomenești numele, o văpaie nepotolită.

KLEOMEDE: Se aprinde?...

BUER: Ochii tăi se umplu de neguri învolburate ori de cîte ori te gîndești la el!

KLEOMEDE: Se umplu?... *(De undeva de departe, și mai străin de tatăl său decît înainte.)* O, tată, lămuririle tale sînt întoarse ca niște oglinzi înșelătoare. Răspunsurile tale nu deslușesc nimic în nedumeririle vijelioase dinlăuntrul meu. *(Cu glasul sugrumat.)* O, tată, de ce nu mă ajuți de loc, de ce nu mă ajuți... *(Iese tulburat.)*

Scena a 5-a

Buer, Hiram, Tigroltes, soldați.

TIGROLTES *(năvălește în scenă cu vestea)*: Solii! Se văd solii! *(Soldații ies din corturi și aleargă spre fundul scenei.)*

BUER: Adevărat?

TIGROLTES: Vino de privește. *(Buer urcă spre întăritură.)* Norul acela gălbui de pe cîmp e praful stîrnit de copitele cailor. Dacă-ți pleci ușor urechea, poți chiar să le auzi tropotele. Sînt solii noștri. Adineaori au ieșit pe poarta cetății vrăjmașe.

HIRAM *(scrutînd în depărtare)*: Așa e. Numai că au ieșit într-un chip cam ciudat.

TIGROLTES: Ciudat? Ce vrei să spui?

HIRAM: De-ndată ce au ieșit, porțile cetății s-au închis cu grabă la loc. Priviți-le! Dacă ar fi date în lături, fierăria lor n-ar străluci-n bătaia soarelui, așa cum strălucește. Ard porțile dușmane ca niște oglinzi. Ard în soare așa cum au ars luni întregi — luni în care am privit în porțile-nchise neputința noastră.

BUER: Și ce ți se pare ciudat?

HIRAM *(cu umbra unei presimțiri în ochi)*: O cetate pe cale să se predea nu mai are grija porților.

UN SOLDAT *(arătînd cu mîna întinsă)*: Priviți, priviți! Călărețiii se apropie.

HIRAM: Parcă sînt cu unul mai mult decît atunci cînd au plecat. Au sporit solii între cele două drumuri, ca între două nopți ploioase ferigile din pădure?

BUER *(cu oarecare uimire)*: Adevărat! Între solii noștri e și unul nou!

TIGROLTES: Cine să fie?

BUER: De bună seamă, solul trimis de Dropix cu cheile cetății. *(Coboară de pe întărituri și vine în mijlocul scenei.)* Ai văzut, Hiram? Nu trebuia să te neliniștești în zadar. Cetatea se predă întocmai cum era de așteptat.

ALT SOLDAT: Călărețiii au ajuns între corturi. Descalecă. Vin încoace.

Scena a 6-a

Aceiași, solii, printre care Glad, trimisul lui Dropix.

SOLII *(intră și îngenunchează la picioarele lui Buer)*: Stăpîne, iată-ne!

BUER: Acum se vine, călărețiii trîndavi? S-ar cuveni, pentru întîrzierea aceasta, să pun biciul pe spinările voastre nevrednice.

SOLUL I: Pune-l, stăpîne. Asta te-ar ușura de-o mînie pe care tot n-o să ți-o putem înlătura mai tîrziu.

BUER: Blestematilor! Dacă n-aș vedea printre voi un străin, v-aș arunca fără preget în lanțuri. Dar îl văd pe el

și vă las în plata zeilor. Lui să-i mulțumiți așadar că scăpați nepedepsiți. Și-acum răspundeți, cine e omul acesta?

SOLUL II *(se ridică de jos)*: Să vorbească el. Ceea ce are el de spus ne va cruța de amarul unei vorbiri nedorite.

BUER *(așezîndu-se pe piatra din mijlocul scenei ca pe un tron improvizat)*: Înaintează, străine. Văd că ești un războinic.

GLAD *(face cîțiva pași spre Buer)*: Întocmai.

BUER: Și nu mi-e greu să înțeleg că unul din fruntașii dușmanului meu?!

GLAD: Numele meu e Glad.

TIGROLTES *(tresărind)*: Ți l-am auzit adeseori pomenit. E un nume vrednic de laudă, deși dușman. Între viteji însă, adevărata laudă e dușmănia neîmpăcată.

GLAD: Ești sau Tigroltes, sau Hiram.

HIRAM: Unul din ei.

BUER: Vorbește!

GLAD: Sînt trimisul stăpînului meu.

BUER: Aduci, de bună seamă, cheile cetății. Acele chei pe care Dropix mi le trimite-n schimbul fiului său. Bătrînul cîine s-a plecat, în sfîrșit. A priceput, în cele din urmă, care din noi doi e mai tare; de partea cui e, așa-zicînd, norocul.

GLAD: De partea cui e norocul încă nu se știe.

BUER: Cum nu se știe? Dar ce? Mai e nevoie oare să vă lămuresc și eu? Nu v-au lămurit îndeajuns solii mei? Nu ești tu aici ca o dovadă c-ați înțeles preabine cum stau lucrurile? Nu ești tu aici cu semnele predării?

GLAD: Sînt, dar nu cu semnele predării, ci cu cele ale luptei.

BUER *(își ridică sprîncenele stufoase și-l privește nedumerit)*: Ce vrei să spui?

GLAD *(solemn și grav)*: Cetatea nu se predă.

MULȚIMEA *(într-un singur glas)*: Cum? Ce zici? Cetatea nu se predă?

SOLUL I: Dropix nu s-a-nvoit cu schimbul.

SOLUL II: La solia noastră el a răspuns: nu!

MULȚIMEA *(ca mai sus)*: Nu? A răspuns nu?

SOLUL I: Așa a răspuns.

SOLUL II: Ne-am întors cum ne-ai trimis, o! rege. N-am izbîndit nimic. Sîntem tot acolo unde eram acum cîteva zile.

HIRAM *(ca pentru sine)*: Bănuielile mele...

BUER *(se ridică furios și bate cu piciorul în pămînt)*: Vă bateți joc de mine, nemernicilor? Credeți că am chef de glume? Vă socotiți destul de vrednici ca să iau în seamă aiurările voastre?

GLAD: Solii spun adevărul.

BUER: Atunci, pesemne, n-am înțeles eu bine ce-au spus.

GLAD: Ai înțeles.

BUER: Atunci, pesemne, n-a-nțeles bine Dropix despre ce e vorba.

GLAD: A înțeles.

BUER: Poate că nu i-or fi vorbit destul de limpede zănaticii ăștia. Poate că s-or fi-ncurcat înaintea lui în cuvinte, ca mieii în picioarele păstorilor. Altfel, nu-mi pot crede urechilor; nu-mi pot da seama cum a putut Dropix să se-mpotrivească schimbului.

GLAD: Oamenii aceștia au vorbit înaintea lui Dropix cît se poate de lămurit.

BUER: Cu neputință, dacă Dropix n-a-nțeles ceea ce i-am pus eu să vorbească.

GLAD: Dropix a-nțeles și ce-i dai, și ce-i ceri.

BUER: O fi-nțeles numai ceea ce-i cer, nu și ceea ce-i dau.

GLAD: A-nțeles și una, și alta.

BUER: Un cap de om e în joc.

GLAD: Așa au spus și solii.

BUER: Capul copilului său.

GLAD: Așa au spus și solii.

BUER: Așa au spus și solii? Și totuși Dropix mi-a trimis răspunsul trimis?

GLAD: Acesta e răspunsul lui Dropix: cetatea nu se predă.

BUER: Zici: nu?

GLAD: Așa zic!

TIGROLTES *(din locul lui, încă nevenindu-și în fire)*: N-aș fi crezut una ca asta!

HIRAM: Nici eu.

GLAD *(se-ntoarce spre ei)*: De-aceea sînt aici, ca să vă încredințez.

BUER *(se plimbă ca o fiară încolțită, dintr-o parte în alta a scenei)*: Doar nu vei vrea să mă faci să cred că Dropix e nebun?!

GLAD: Dacă nu e, cum o să te fac să crezi una ca asta?

BUER: Doar nu vei vrea să mă faci să cred că Dropix a fost surd cînd au vorbit solii?!

GLAD: Dropix aude mai bine ca jderul și mai de departe ca vidra.

BUER: Cum o să mă faci să cred c-aude bine, cînd n-a-nțeles ceea ce era atît de simplu de-nțeles? I s-or fi-nfundat urechile, ca niște găuri de cîrtiță, cînd ticăloșii ăștia au spus numele celui ce se află în puterea mea și-n voia îngîmfării tatălui său. *(Coboară la Glad și aproape îi strigă în ureche.)* Abatirs e prețul tîrgului meu, omule! Abatirs! Auzi? Sau poate vreți cu tot dinadinsul mînia mea de vă prefaceți că nu pricepeți numele acesta?

TIGROLTES *(subliniind gravitatea situației)*: Nu-i glumă, războinice, tîrgul lui Buer. Gîndește-te bine!

GLAD: Nu-i glumă, războinice, țara lui Dropix. Gîndește-te bine!

HIRAM: Nu-i glumă țara aceea? Atunci de ce își lasă stăpînul de mîine în voia sorții?

GLAD: Ar fi fost mai bine să-și lase-n voia sorții cetatea care străjuiește hotarele ei de azi?

HIRAM: Abatirs e nădejdea țării voastre.

GLAD: O nădejde care nu fu să se-mplinească.

TIGROLTES: Nu fu să se-mplinească pentru că împiedicați voi împlinirea ei.

GLAD: Nu fu să se-mplinească pentru că așa e dat nădejdilor: unele să se-mplinească, altele nu.

BUER *(după ce s-a învîrtit, în culmea furiei, prin scenă, se oprește în fața lui Glad și dă frîu liber mîniei)*: Un trăsnet dac-ar fi despicat cerul, nu mi-ar fi despicat mai tăios răbdarea! Un gorun să se fi prăvălit pe mine, nu mi-ar fi zdrobit mai tare stăpînirea de mine! Mînia mea o vreți, voi, cei de-acolo? *(Arată spre fundul scenei.)* Furia mea o rîvniți, voi, oaste netrebnică? Cu adevărat jivină sălbatică e Dropix. Dacă nici nenorocul fiului său nu l-a-nduplecat, dacă nici pacostea țării văduvită de urmaș nu l-a-ngrijorat, atunci numai tăișul spadei mele îl va potoli pe veci. Și pe el, și pe voi, cei ce vă lăfăiți în sălbăticia lui.

SOLUL I: Vorbele noastre s-au izbit de îndărătnicia lui Dropix ca de o stîncă.

SOLUL II: Și el, și cei din jurul lui au răspuns la fel. Degeaba le-am spus ce-i așteaptă. Degeaba i-am amintit lui Dropix că nu un ostatec de rînd se află-n mîinile noastre, ci unul de soi. Ne-a răspuns că pentru el, toți oștenii sînt la fel; că — după cum socotește el — nu se cade ca de dragul unuia singur să-i părăsească pe ceilalți. N-a fost chip să-i smulgem învoirea. Am vorbit în zadar.

BUER: Dac-ați vorbit în zadar, ce caută omul acesta aici? Dacă cei din cetatea blestemată vor cu tot dinadinsul mînia mea, de ce-a mai venit încoace el? Nu erați destui, chiar prea destui, voi, cu răspunsul vostru?

GLAD *(după o clipă de tăcere adîncă, îl privește în ochi pe Buer și spune)*: Am venit să-ți arăt că nu mînia ta o vrem, ci mărinimia ta. Am venit să ți-l cer înapoi pe Abatirs.

BUER *(rămîne ca trăsnit și abia îngînă întrebarea)*: Ce? *(Soldații murmură și ei surprinși.)*

GLAD: Am venit să-ncerc un lucru greu și, după cît văd, fără sorți de izbîndă. *(Urcă la Buer.)* Buer! Ascultă! Prinsul tău e prea fraged ca să poată fi socotit drept ostatec. Firește, stă-n puterea ta să faci cu el ceea ce crezi. E-n voia furiei tale, acest tînăr care n-a păsit încă-n bătălie și căruia nu i-au înmugurit mustățile. Totuși, am venit aici să-ncerc înțelepciunea ta.

BUER *(pipăindu-și pieptul și fața)*: E rîndul meu să mă-ntreb dacă nu sînt nebun. E rîndul meu să-mi pipăi urechile, ca să văd dacă aud bine.

GLAD: Deși știam că solia mea se va izbi de mînia ta, am venit. Deși știam că vorbele mele nu vor putea clinti stîncile, am purces totuși, neputîndu-mi înăbuși o fărîmă de nădejde. *(Apăsînd pe cuvinte.)* O! Buer! Ai în mîna ta cîntarul războiului. Dacă-l înclini spre cruzime nedreaptă, tu să răspunzi. Dacă, dimpotrivă,-l apleci spre vitejie și dreaptă măsurare de puteri, noi te vom slăvi — așa cum se cuvine unui dușman cinstit. Nu fă din Abatirs, un copil căzut din întîmplare-n mîna ta, prăpastia care să-ntrerupă pentru totdeauna legile drepte după care au dus acest război și înaintașii

noștri, și l-am dus și noi pîn-acum. Cetatea n-o vei dobîndi în nici un fel. Aceasta a spus. Nu-i preț în schimbul căruia s-o părăsim. Vom lupta pînă la unul. Caută, prin urmare, să ne-o iei prin luptă, nu prin tîrguieli de negustor neputincios.

BUER *(se uită la Glad cu expresia unui om care nu și-a venit încă în fire)*: Vreți, așadar, ca eu să vă-napoiez prada, fără să primesc nimic în schimb.

GLAD: Nimic, decît cinstea și slava noastră de dușmani.

BUER: Vreți, așadar, ca eu să fiu prostul rămas de pagubă. *(Izbucnește ca lava dintr-un vulcan fierbinte.)* Omule! În ochi să mă fi scuipat, și nu m-ai fi jignit mai mult de cum mă jignește solia ta! Căci înseamnă că și Dropix, și voi mă socotiți un smintit, de umblați să mă amăgiți atît de copilărește. Ascultă! Mînia mea o vreți cu tot dinadinsul? Sau de ce mă fierbeți așa?

GLAD: Înțelepciunea ta o vrem. Redă-ni-l pe Abatirs și pune cumpăna războiului în starea de la început. Lasă puterile noastre să se măsoare, cum s-au mai măsurat, în luptă dreaptă, și nu o murdări cu tocmeli mîrșave. Sau, dacă nu vrei să ni-l înapoiezi pe prinț, atunci cel puțin cruță-l și păstrează-l pînă la sfîrșitul războiului. Ce folosești tu din moartea unui copil? Căci dacă noi vom cîștiga războiul, tot una-ți va fi de-l vom redobîndi și pe el. Iar dacă-l vei cîștiga tu, totuna-ți va fi dacă printre învinșii tăi va fi și un copil mai mult.

BUER *(dezlănțuit)*: Nu e ființă pe lumea asta căreia să-i îndeplinesc o asemenea cerere! Nu-i om printre oameni care să potolească mînia mea! Ați stîrnit-o, acum lăsați-vă în voia ei. O dată ce Dropix și-a părăsit copilul în puterea mea, în ea rămîne. Zici să-l cruț? *(Scoate spada din teacă.)* Dar nu vezi cît de dornică e spada asta de carne fragedă? Zici să vă dau înapoi ostatecul, ca apoi să am cu unul mai mult cînd vă voi scoate cu sila dintre zidurile voastre? Nici prin gînd nu-mi trece! Cît despre sfîrșitul războiului, pe acela eu am să-l hotărăsc.

GLAD *(înfruntîndu-l fățiș pe Buer)*: Pe acela îl va hotărî bătălia.

BUER: Îl va hotărî! Voi trece printre voi ca furtuna printre firele de nisip. Voi răbufni în gloata voastră de nemernici ca un foc într-un maldăr de ierburi uscate. Unul nu va rămîne întreg. Voiam să vă cruț, dar nu vă voi cruța. Voiam să pun capăt războiului prin bună-nțelegere. Dar nu mai vreau. Voi asculta de glasul spadei flămînde. O voi îndopa cu hoiturile voastre pînă se va sătura din plin. Iar începutul ospățului îl voi face cu Abatirs.

GLAD: Deși e numai un copil, ne-nvățat cu legile ostășești, Abatirs va muri așa cum se cuvine unui fiu de rege.

BUER: Numai că Abatirs nu va potoli, singur, foamea acestei spade. După fiu, va veni rîndul tatălui. Iar după tată, rîndul vostru, cîini afurisiți!

GLAD: Vom vedea cui îi va veni rîndul după Abatirs. Tînărul prinț moare tocmai ca să ne ferească pe noi de gîtlejul tău nesătul. Uneori, ca să-neci hidra ce te amenință cu gura căscată, e de-ajuns să-i arunci o simplă pietricică pe gît.

BUER *(formidabil)*: Voi înghiți această pietricică plîngătoare, care e Abatirs, fără măcar să o simt lunecîndu-mi pe gîtlej! Pe toți vă voi înghiți apoi! Vă veți rostogoli în grumazul meu, de-a valma, ca nisipul în adîncul mării! Semeția voastră, de va fi ca aceea înlăcrămată a prințului vostru, nu vă va da nici măcar răgazul de a vă văicări! Voi ridica toată furia mea asupra voastră! Vă voi mătura din drumul meu ca o vijelie!

GLAD *(ripostînd, fără să se lase impresionat)*: Îți vom ridica în față vijelie!

BUER: Sabie voi trimite peste voi!

GLAD: Îți vom trimite sabie! Abatirs va fi răzbunat. Și vei ajunge tocmai acolo unde nu voiai. În loc să ne mulcomești, cruțînd prințul, ne vei aținta, ucigîndu-l, mai mult decît ar putea-o face cele mai înflăcărate cuvîntări. Eu mi-am împlinit datoria. V-am atras luarea-aminte. Mai mult nu pot face. Abatirs e în puterea voastră. Dar în puterea lui sîntem noi; iar de ne va chema de dincolo de moarte — băgați de seamă! — noi sîntem de sute de ori, de mii de ori Abatirs.

BUER *(fulger amenințător)*: Veți pieri toți, sute și mii! Cu Abatirs în frunte. Soarta lui e hotărîtă. Orice vorbă mai mult e de prisos. În clipa cînd luna se va ivi pe

cer — și aceasta nu va mai întîrzia mult —, Abatirs va cădea ucis chiar de mîna mea. De mîna aceasta, care vi s-a întins cu tîrg cruțător, dar pe care voi ați respins-o, umplînd-o de mînie. Pleacă! Întoarce-te la ai tăi! Vei ajunge tocmai la timp ca să-i spui lui Dropix să-și plîngă fiul.

GLAD: Voi ajunge tocmai la timp ca să-i spun să-i pregătească răzbunarea. *(Se îndreaptă spre ieșire.)*

BUER: Mînia mea ați vrut-o? Ei bine, o veți avea!

Cortina

ACTUL II

Cortul-închisoare al lui Abatirs. În ușa cortului se văd, din spate, doi soldați cu lăncile încrucișate

Scena 1

Abatirs, după ce privește lung printre lănci, se-ntoarce, lasă perdelele și coboară.

ABATIRS: S-a sfîrșit... Nu mai e nici o nădejde... Glad s-a urcat în șea și a dat pinteni calului. Vîltoarea stîrnită de copite s-a ridicat o clipă-n văzduh, steag dezlănțuit, iar acum se risipește pe jos ca un văl de fecioară fugărită. *(Se oprește și ascultă.)* Se mai aud încă tropotele... Nu mult însă... Din ce în ce se vor auzi tot mai încet, apoi vor pieri treptat, ca o frunză dusă la vale de șuvoaie. Pe măsură ce ele se vor depărta, sorocul morții mele se va apropia. Adineaori, cînd Glad era în tabără, mai aveam o nădejde. Acum s-a risipit și aceea. S-a-mprăștiat din jurul meu, cum se-mprăștie primăvara, la bătaia vîntului, florile de liliac de pe dealuri... Glad s-a-ntors singur în cetate. N-a izbutit să-l înduplece pe Buer. Deci soarta mea e hotărîtă. Nu mai rămîne decît să fie adusă, fără preget, la-ndeplinire... *(Se așază pe o piatră, cu fața-n mîini.)*

Scena a 2-a

Abatirs, un paznic bătrîn, care intră și se apropie de tînăr.

PAZNICUL: Pregătește-te de moarte, copile!

ABATIRS *(cu surîs amar)*: Un copil care se pregătește de moarte nu mai e un copil.

PAZNICUL: Ai dreptate! Un copil care se pregătește de moarte e un bărbat.

ABATIRS: Dacă nu viața, cel puțin moartea mă va face bărbat.

PAZNICUL: Între viață și moarte, trecerea e lină ca o încrucișare de umbre ce alunecă. Să nu-ți fie teamă de moarte...

ABATIRS: Cîtă vreme mai aveam o nădejde, ea mă-ngrozea. Acum, cînd nu mai am nici una, vechea mea spaimă începe să se schimbe-n curaj. *(Se ridică și, parcă scuturîndu-se de deznădejdile ce l-au cuprins, își îndreaptă pieptul și umerii.)* Da! Da! E adevărat ce spun. De cînd ai intrat aici și mi-ai vestit moartea, nu mai simt nici o teamă. Ceva ușor mă-nalță în apropierea ei și mă face să o întîmpin fără sfială.

PAZNICUL: Moartea e grea numai pentru cel ce n-a avut parte de viață.

ABATIRS: N-am avut parte de viață și totuși nu mă tem de moarte. Dacă privesc bine-n adîncul meu, văd chiar o fierbere ciudată, ca la așteptarea unei mari împliniri. *(Dînd semeț din cap.)* Pe cînd mi s-a hotărît sorocul?

PAZNICUL: Nu mi-e-ngăduit să-ți spun.

ABATIRS: Atunci de ce-mi tulburi singurătatea? De ce-ai venit?

PAZNICUL: Ca să-ntăresc paza.

ABATIRS: La ce bun? E destul de tare și-atîta cît e. N-am să fug. Nu vă fie teamă. Am să scap din ghearele voastre o dată cu sosirea călăilor.

PAZNICUL: Vei muri chiar de mîna lui Buer.

ABATIRS *(batjocoritor)*: Cîtă cinste!

PAZNICUL: Mai bine spune: cîtă mînie.

ABATIRS: Tatăl meu nu s-a-nvoit pesemne la tîrgul ticluit de regele tău. Altfel, acesta n-ar fi atît de plin de ură.

PAZNICUL: Tatăl tău a respins solia. Aceasta l-a scos din fire pe regele meu.

ABATIRS: Își va potoli mînia cu sîngele meu. *(Rîzînd ironic.)* Regele tău nu e un om cuminte.

PAZNICUL *(nedumerit)*: Ce vrei să spui?

ABATIRS: Dacă regele tău ar fi cuminte, n-ar umbla să-și potolească mînia tocmai cînd are mai multă nevoie de ea.

PAZNICUL *(face ochii mari și îl privește uimit)*: Nu-mi vine să cred urechilor. Într-adevăr, în tine s-a petrecut o schimbare. Vorbele tale nu sînt ale unui tînăr nevîrstnic, ci semețe ca ale celui mai încercat soldat și înverșunate ca ale celui mai strălucitor general. Unde e copilul care adineaori zăcea aici, cu fața-n palme? Unde e tînărul care, acum cîteva ceasuri, se zbătea plîngînd în brațele ostașilor?

ABATIRS *(se întunecă brusc și își întoarce fața)*: Nu-mi aminti de clipa aceea! Încetează! Blestemată să fie în veci de veci! Blestemați ochii aceștia care au plîns, mîinile astea ce s-au zbătut, picioarele acestea care au tremurat! Blestemate toate lacrimile ce s-au scurs pe obrajii mei, făcîndu-mă de rîsul și mila soldaților dușmani!

PAZNICUL: De ce blestemi ceea ce nu poate fi blestemat? Era firesc ca un biet copil, văzîndu-se prizonierul unui vrăjmaș atît de temut, să se tîrască deznădăjduit prin prund și să ceară zeilor îndurare.

ABATIRS *(pătimaș)*: Voi șterge amintirea acelei deznădejdi de fecioară sperioasă, cu disprețul de ostaș încercat cu care mă-nfățișez acum morții.

PAZNICUL: Nici un războinic din tabăra noastră n-a rîs de tine; nimeni nu s-a uitat la tine altfel decît se cuvenea privit un prizonier de seamă!

ABATIRS *(urmărit cu stăruință de acea scenă)*: Ba da! Între războinicii din jurul lui Buer a fost totuși unul... unul care m-a privit, pe cînd mă tîram la picioarele regelui vrăjmaș, cu totul altfel decît se potrivea cu un dușman atît de înverșunat. Lui trebuie să-i dovedesc că nu sînt așa cum m-a socotit — un copil vrednic de plîns — ci, dimpotrivă, un soldat plin de mîndrie și curaj. De n-ar fi fost războinicul acela și de nu m-ar fi privit așa cum m-a privit, poate și-acum mai plîngeam asemeni unui băiețandru neputincios... Dar a fost el, cu privirea lui ciudată, în care se amesteca ura cu mila, dușmănia cu dragostea, viața cu moartea — și-n mine s-a stîrnit sămînța noului meu chip. *(Frămîntat.)* Toată noaptea m-au urmărit ochii lui și toată noaptea ei au zămislit în mine noul meu aluat... Și-acum, iată-mă, în fața

ta, nou-născut, rege viteaz și neînfricoșat, așteptîndu-mi semeț moartea, după cele mai aspre legi ale războiului...

PAZNICUL: Ciudate împliniri se săvîrșesc în adîncuri... Mai ciudate decît cele mai ascunse văluri ale zeițelor sorții... *(Pe gînduri.)* Cine-o fi războinicul acela, din a cărui simplă privire s-a ivit noua ta înfățișare?

ABATIRS: Un războinic de frunte, desigur; un tînăr cu trupul mlădios, fața arsă de soare și părul des și lucios ca frunzele de măslin. Cînd am fost dus în fața cortului regal, stătea lîngă Buer. Razele soarelui cădeau pe el și-i jucau ape pe platoșă.

PAZNICUL *(dîndu-și seama de cine e vorba)*: Războinicul de care vorbești nu e altul decît însuși fiul lui Buer. Prințul nostru, Kleomede! Și nu e un războinic de seamă, ci un tînăr de vîrsta ta.

ABATIRS *(ca și cînd l-ar fi lovit un trăsnet)*: Cum? Ce spui? Ce vorbe mi-e dat să aud de pe buzele tale? Războinicul acela nu e altul decît fiul lui Buer? Prințul vostru? *(Își cuprinde deznădăjduit capul cu palmele.)* Vai mie! Vai mie! Așadar, însuși fiul lui Buer, însuși fiul regelui dușman m-a văzut tîrîndu-mă înspăimîntat la picioarele tatălui său, cerșind zeilor îndurare... *(Cu glasul sugrumat.)* Mă-năbușă rușinea. Chiar un tînăr de vîrsta mea, unul care, de-ar fi căzut el în mîna dușmanilor, ar fi știut cum trebuie să-i înfrunte — chiar un asemenea tînăr m-a privit în toată goliciunea deznădejdii mele... *(Se repede la paznic și aproape că îl împinge afară.)* Du-te! Du-te degrabă și cheamă-l pe regele tău! Să vină și să-și aducă chiar acum planul la-ndeplinire! Nu mai pot întîrzia nici o clipă! Trebuie să-i dovedesc chiar acum tînărului de vîrsta mea că nu sînt copilul laș și înspăimîntat pe care-l cunoaște.

PAZNICUL *(îndreptîndu-se uluit spre ușa cortului)*: Mă duc... Mă duc... Deși, nu-nțeleg frămîntarea ta. Ți-am mai spus doar că nu e nici o rușine să te zbați în brațele unor soldați care te duc la moarte... *(Iese.)*

Scena a 3-a

Abatirs, apoi Kleomede.

ABATIRS *(rămas singur, e prada unui mare zbucium lăuntric)*: Ard-ard de nerăbdare să mă arăt din nou tînărului prinț dușman... Nu mai am astîmpăr, atît de dornic sînt de moartea care mă va face vrednic de uimirea propriilor mei dușmani... Parcă-i văd nesătui și sălbatici, loviți în față de semeția mea neașteptată... Parcă-l văd pe tînărul prinț, uluit de noua mea purtare, privind cu mirare cum stau înaintea spadei ucigașe, mai viteaz decît cel mai viteaz soldat al tatălui său... Ochii lui mari și pătrunzători se uită încremeniți cum eu mor, cu brațele încrucișate nepăsător pe piept și cu zîmbetul pe buze... *(Umblă agitat dintr-o parte în alta a cortului.)* Dar de ce nu vine odată regele să-și aducă la-ndeplinire planul? De ce nu se ivește odată prințul dușman să mă vadă stînd bărbătește și semeț în fața morții? De ce?... De ce?...

KLEOMEDE *(intrînd brusc prin ușa cortului)*: Iată-mă!

ABATIRS *(se dă înapoi surprins)*: Nălucesc?

KLEOMEDE: Nu. Vezi aievea.

ABATIRS *(încercînd să alunge cu mîna fantoma din fața lui)*: Cu neputință! Mi-s ochii tulburați de un vis îndoielnic...

KLEOMEDE: Sînt făptură, nu vis...

ABATIRS: Ești o înșelare albă...

KLEOMEDE *(foarte accentuat)*: Sînt acela pe care-l chemai.

ABATIRS: Kleomede... ostașul de lîngă Buer...

KLEOMEDE: Da!... Ostașul acela...

ABATIRS *(cercetîndu-l de sus pînă jos)*: Unde ți-e platoșa de aramă ce strălucea în bătaia soarelui? Unde ți-e coiful cu pajură și curelele de plumb de pe glezne?

KLEOMEDE: În lada uitării...

ABATIRS: Dacă nu ți-aș vedea trupul mlădios, fața arsă de soare și părul des și lucios ca frunzele de măslin, nu te-aș recunoaște.

KLEOMEDE *(apropiindu-se)*: Privește-mă în ochi și recunoaște-mă după ei!

ABATIRS *(după ce și-a mai venit în fire)*: Cu adevărat, tu ești... Mă uit în ochii tăi și-ți văd din nou privirea

aceea ciudată, care mi s-a înfipt în minte ca un pumnal, menit să taie rădăcinile copilului fricos de pînă mai ieri... *(Pe un alt ton.)* Ce cauți la mine?

KLEOMEDE: Îl caut pe copilul înspăimîntat, preschimbat într-un bărbat viteaz.

ABATIRS *(arborînd trufia și disprețul războinicului încercat)*: Nu peste mult îți voi dovedi că schimbarea aceasta e fapt împlinit. Privește! Oare dac-aș mai fi acel copil, aș mai sta, așa cum stau, liniștit și nepăsător, înaintea morții? Aș mai aștepta, așa cum aștept, cu brațele încrucișate disprețuitor, mînia tatălui tău?

KLEOMEDE *(tot mai aproape de Abatirs)*: Privește-mă și tu pe mine! Uită-te la noul meu veșmînt! Oare dac-aș mai fi tînărul războinic de rîndul trecut, aș mai sta, așa cum stau, în fața ta, învelit în mantila asta subțire și mătăsoasă? Dac-aș mai fi prințul acela, crescut după legile războiului, aș mai fi venit aici, dezvelit de toate semnele urii și ale vitejiei?

ABATIRS: Ochii mei te cercetează cu uimire. A răsărit peste noapte din tine un tînăr înfășurat în haină feciorelnică și încoronat de o nesfîrșită tristețe...

KLEOMEDE: A căzut peste mine rouă vrăjită și m-am deschis.

ABATIRS: Nu-nțeleg...

KLEOMEDE: Tu m-ai privit pe mine, și m-am schimbat. Eu te-am privit pe tine, și te-ai schimbat. Ni s-au încolăcit privirile ca niște șerpi îmbătați de lumină, și tu ai crescut din mine, eu am înflorit din tine. Din cel de pînă mai ieri, supus războiului și legilor lui, a răsărit în mine un altul, descătușat de ele și liber. *(Îi pune mîna pe umăr.)* Înțelegi? Liber ca o pasăre cu aripile desfăcute pe pisc — deasupra negurilor învălmășite-n abise... Toată vechea mea dușmănie s-a prefăcut în scrum. Tot ceea ce uram înainte de-a te fi văzut aievea, acum iubesc — și tot ceea ce doream, înainte într-un fel, acum doresc, sub semnul libertății, altfel. Și-am venit la tine...

ABATIRS *(ferindu-i mîna)*: De ce-ai venit?

KLEOMEDE: Ca să văd cu ochii dușmănia din tine. Să mă încredințez că dacă din mine ura împotriva ta a pierit, în schimb în tine ura împotriva mea, așa-zisul dușman al tău de moarte, a rămas aceeași, dacă nu a și crescut...

(Se dă un pas îndărăt.) Și să-ți aduc pumnalul acesta, pentru ca — dacă e așa cum spun — să-ți împlinești dorința de răzbunare de care ești plin. *(Și îi întinde un pumnal scos din mantilă.)*

ABATIRS *(respinge pumnalul)*: Nu sînt plin decît de dorința de a muri eu însumi cît mai curînd.

KLEOMEDE *(privindu-l cu mirare)*: De a muri cît mai curînd? Eu am venit să-ți dau prilejul unei răzbunări, iar tu îmi respingi pumnalul și-mi spui că vrei să mori — după ce, abia deunăzi, plîngeai în prund și cerșeai îndurare pentru viața ta?

ABATIRS: Cel de deunăzi azi nu mai este. În locul lui a crescut altul, și acest altul s-a logodit cu moartea.

KLEOMEDE *(îndurerat)*: O! Dac-ai ști cum o urăsc pe logodnica ta! Ea e sora războiului, soră incestuoasă și nesătulă. *(Cu multă convingere.)* Abatirs! Alege-ți altă mireasă... Una cu trupul curat și ispititor... Cu buze zemoase ca rodiile și suave ca asfodelele... Moartea are trupul sterp ca nisipul... Buzele putrede ca mucegaiul, iar ochii goi ca scoicile părăsite de melci...

ABATIRS *(confuz)*: Nu-nțeleg ce vrei. Și nu știu despre ce altă mireasă-mi vorbești. Ți-am mai spus doar: m-am logodit cu moartea și nimeni nu mă va despărți de ea.

KLEOMEDE *(insistent)*: Nici chiar cel ce-ți va aduce înaintea ochilor o mireasă mai limpede și mai strălucitoare de o mie de ori, decît vestala aceasta neagră care te însoțește acum, și care stă lîngă tine ca o preoteasă a întunericului?

ABATIRS *(semeț în neclintita lui hotărîre)*: Nimeni și nimic nu mă mai poate desface de legătura mea întunecată!

KLEOMEDE: Ai început oare să-ți iubești atît de mult logodnica asta primită în silă?

ABATIRS: N-o iubesc — o urăsc. O urăsc cu toată puterea tinereții mele. Dar vreau să mor. Trebuie să mor. În mine nu mai este loc decît pentru această singură dorință; pentru acest singur gînd.

KLEOMEDE: Te-nțeleg, Abatirs. După zbaterea deznădăjduită de pînă mai ieri, nu-i de mirare că nu-ți mai pasă de moarte. Acum, cînd vezi că n-o mai poți înlătura, o dorești chiar; o dorești cît mai aproape, tocmai ca să scapi odată de gîndul ei înspăimîntător... De-

aceea mi-ai respins pumnalul și, o dată cu el, prilejul de răzbunare. De ce să te mai tulburi cu noi frămîntări, cînd tot vei muri — îți zici — , tot vei cădea pradă monstrului înfometat de tine? *(Se apropie din nou de Abatirs și-i spune în taină.)* Însă te-ai înșelat, Abatirs! Te-ai înșelat întocmai cum se înșală paznicii care atunci cînd scrutează zarea, și văd un nor negru apropiindu-se, vestesc furtuna, și nu noaptea alinătoare. Eu am venit la tine nu numai ca să-ți aduc prilejul unei răzbunări rîvnite, dar și ca să-ți aduc viața. *(Subliniază.)* Mă auzi: viața!

ABATIRS: Viața? Mă faci să rîd, Kleomede... Viața? Unde e viața? Care e viața?

KLEOMEDE: Aceasta e! Aceasta care se-ntinde aici, cu aripile desfășurate larg peste întreaga cîmpie dintre cele două tabere. Stă la un pas de tine și te cheamă cu brațele deschise, ca o mireasă albă și cuprinzătoare. *(În timpul acestor cuvinte, trece într-o margine a cortului și dă la o parte o bucată din el, prin care se vede o spărtură tainică.)*

ABATIRS *(face uimit un pas înapoi)*: O spărtură aici? La un pas de mine? O trecătoare tainică ce se deschide în cîmp și pe care nici măcar n-o bănuiam?

KLEOMEDE: Nimeni n-o bănuiește. Nici un soldat nu stă de strajă lîngă ea și nici un paznic nu trece, nici măcar din întîmplare, prin dreptul ei. Te scoate din tabăra asta și te conduce de-a dreptul spre cetatea voastră. Un pas — un singur pas și ești liber. Iată de ce ți-am întins adineaori pumnalul răzbunător. Iată de ce ți-l întind din nou și-ți spun: lovește-mă! Lovește-mă și treci apoi, nestingherit și răzbunat, la ai tăi!

ABATIRS *(privește, mai întîi uimit trecătoarea nebănuită, apoi se uită neîncrezător la Kleomede)*: Ți-am mai spus doar: eu m-am logodit cu moartea și nu te-am strigat aici decît ca să vii să mă privești nuntind. Privește-mă deci și lasă toate îmbierile acestea care nu știu ce ascund: viclenie, sau vreo dorință a vrăjmașilor mei de a-mi prelungi moartea cu cine știe ce petreceri?

KLEOMEDE: Ți-am întins pumnalul și te-ndemn să fugi, nu fiindcă s-ar ascunde vreo viclenie în vorbele mele, ci pentru că vreau ca legile războiului să nu se împlinească; mai mult decît atît: vreau ca toate întocmirile acestui monstru să se întoarcă pe dos, în pofida lui. *(Stăruitor)*. Și-acum: încă o dată! Ia pumnalul, răzbună-te și fugi! Fugi, cît mai este vreme și cît încă trecătoarea asta, pe care ți-am despicat-o în cort, nu e descoperită.

ABATIRS *(surprins)*: Cum? Tu mi-ai despicat această trecătoare? Tu, cu mîinile tale? Nu era aici de mainainte? Mi-ai despicat-o tu?

KLEOMEDE: Eu — și cu pumnalul acesta... Așadar, nu mai are rost să întîrzii. Folosește-te cu prisosință de pumnal și de trecătoarea asta neașteptată! Și nu mai sta nici o clipă pe gînduri! *(Îi întinde din nou pumnalul și-și desface cămașa la piept.)*

ABATIRS *(cu mirare crescîndă)*: Ciudată-mpreunare de schimburi!... Propriul meu dușman, prințul străin — chemat de mine să mă vadă în noua mea înfățișare bărbătească, vine — îmi întinde pumnalul și, liniștit, își deschide cămașa ce-i înlocuiește platoșa... Iar apoi, același prinț dușman, rivalul meu de moarte, îmi arată drumul croit de el pentru scăparea mea... Eu stau uimit și privesc cu nelămurire schimbul acesta venit de dincolo de zei, din străfunduri tainice și necunoscute... *(Și de unde pînă mai adineaori îl privea pe Kleomede cu o anume răceală, acum începe să-l vadă cu totul cu alți ochi.)*

KLEOMEDE *(continuînd să insiste)*: Lasă nelămuririle și mirările la o parte! Întinde mîna și ia pumnalul ce dezleagă toate lanțurile războiului! Nu mai pregeta, Abatirs, căci timpul nu pregetă, și toate sînt legate între ele prin fire subțiri și nevăzute!

ABATIRS *(stă o clipă în cumpănă, apoi foarte hotărît)*: Acoperă-ți pieptul, Kleomede! Și pune-ți la cingătoare pumnalul! Nici el și nici trecătoarea asta nu-mi slujește la nimic. Căci n-am de gînd să te lovesc și nici să fug de-aici, din cortul meu închisoare!

KLEOMEDE: Cu neputință! Doar trecătoarea asta te duce spre libertate! Iar pumnalul meu îți potolește setea de răzbunare. *(Aproape implorîndu-l)*. Abatirs, nu se poate să treci de partea monstrului, și să refuzi viața pe care ți-o aduc eu, și libertatea! Ce te mai poate ține aici, cînd știi bine aici ce te-așteaptă?

ABATIRS: Tocmai ceea ce mă așteaptă mă ține aici. Spuneai că trecătoarea asta mă duce spre libertate. Ei bine, nu! Libertatea mea stă în moartea mea. Căci numai ea mă va elibera de rușinea pe care-o duc cu mine, ca o cătușă grea și zornăitoare. *(Cu o solemnitate gravă.)* Trebuie să dovedesc unui războinic din tabăra aceasta că schimbarea de care ți-am pomenit nu e o vorbă goală și că-ntr-adevăr, peste spaima mea de adineaori, a crescut o vitejie uriașă, ca un pom zvelt pe care nu-l mai pot prăvăli furtunile.

KLEOMEDE: Și cine-i războinicul acela de dragul căruia te pui în slujba nesăturatului monstru?

ABATIRS: Tu!

KLEOMEDE: Eu?

ABATIRS: Da, tu! Nu ai stat tu alături de Buer deunăzi și m-ai privit tîrîndu-mă în țărînă vrednic de milă? Nu ai stat tu, strălucind de soarele care-ți juca pe platoșă, în fața cortului regal, cu ochii aplecați asupra deznădejdii mele? Ție trebuie să-ți dovedesc că și strămoșii mei au un urmaș vrednic de laudă nu numai strămoșii tăi. Dacă n-ai fi fost martor al spaimei mele, poate m-aș fi folosit și de pumnal, și de trecătoarea ta eliberatoare. Dar ai fost tu, cu privirea ta coborîtă asupra tînguirii mele, și-n mine s-a trezit fiul de rege, viteazul care vrea să-nfrunte pe dată spada dușmanilor săi.

KLEOMEDE *(deznădăjduit)*: Am venit să te salvez, și tu mă respingi pentru niște amăgiri oarecare... O! Abatirs! Nu vreau să cunosc, la picioarele mele, pe viteazul acela neînfricat ieșit din mugurul copilului înspăimîntat. Vitejia ta de războinic născut peste noapte mi-o poți dovedi și din tabăra alor voștri, nu numai aici, în cortul-închisoare... *(Încercînd altă cale de convingere.)* Iată, nu-ți mai întind pumnalul. Nu-ți mai implor lovitura răzbunătoare. Dacă ții atît de mult să-mi arăți noua ta înfățișare, arată-mi-o, ca mîine, intrînd în luptă alături de soldații cetății voastre. Dar pînă atunci, fugi! Fugi — ca să te pot privi de pe întăritură în platoșa ta strălucitoare!

ABATIRS *(din ce în ce mai tulburat)*: Prinț învelit de mistere! Încetează! Nu ca să vezi vitejia mea nou-născută

te-ai pus de-a curmezișul hotărîrilor supreme... Pe tînărul neînfricat puteai prea bine să-l privești în noua lui mîndrie fără să te primejduiești, născocind această trădare. Pentru altă pricină ai desfăcut cu atîta migală trecerea salvatoare. *(Și se apropie, de astă-dată, el de Kleomede.)* O! Kleomede! Răspunde-mi drept și fără ocoluri! De ce te împotrivești morții mele consolatoare și vrei cu tot dinadinsul viața mea?

KLEOMEDE *(cu fanatismul înflăcărat al noii sale credințe)*: Pentru ca să pot fi cu tot dinadinsul altul, cel nou, celălalt. Pentru ca să nu se-mplinească ceea ce nesuferitul război vrea să se-mplinească!

ABATIRS: Și nu te-ai gîndit de loc că fuga mea ar însemna cea de a doua rușine a mea? Ce fel de vitejie ar fi vitejia mea, născută din trădarea ta? Cum mi-aș mai putea încrucișa mîine spada cu soldații voștri, care ar ști cui datorez salvarea mea? *(Cu ultimele resturi de îndărătnicie războinică.)* Nu! Kleomede! Am să stau aici neclintit și-am s-aștept cu mîndrie spada care va spăla rușinea mea.

KLEOMEDE *(dezlănțuit)*: Blestemată fie clipa cînd am trezit în copilul acela un bărbat! Dacă nu te schimbai din copil în viteaz, truda mea n-ar fi fost zadarnică. Copilul înfricoșat ar fi ales fără șovăire cerul liber și cîmpul întins, în locul amăgirilor neroade ale războiului. Ce sînt ele, toate aceste prepusuri războinice, pe lîngă creșterea florii albe peste care curge sînge de soldat înveninat?

ABATIRS: Dacă nu te-ai fi schimbat din soldat viteaz în prinț îngîndurat, ai fi-nțeles acum ce sînt. Vechiul ostaș din tine ar fi priceput acum care e datoria mea. Oare de-ai fi căzut tu în mîna soldaților noștri, n-ai fi făcut la fel? N-ai fi avut o singură dorință, un singur gînd: acela de a înfrunta pe dușmanii înverșunați?

KLEOMEDE: Cînd te-au adus soldații în tabără, eram, ca și tine acum, un tînăr supus orînduirii ostășești. Credeam în dușmănia pe care știam că trebuie să o port dușmanului, acelui dușman pe care nu-l văzusem niciodată și pe care mi-l închipuiam vrednic de toată ura mea. Cînd însă te-au adus soldații și am dat cu ochii de tine,

de spaima ta minunată, ura mea s-a stins dintr-o dată. Îmi vedeam cu ochii dușmanul — și dușmanul era cu totul altfel decît mi-l închipuiam eu. Era un tînăr zvelt și suav, ars de același soare care mă ardea și pe mine... Și-am început să te iubesc, să te iubesc în ciuda tuturor legilor războiului. De-aș fi căzut eu în mîna alor voștri, la fel aș fi dat cu ochii de tine și la fel te-aș fi îndrăgit. Poate aș fi îndrăgit atunci semeția ta, așa cum acum am îndrăgit spaima ta. Și ca și acum, ridicîndu-mă împotriva războiului n-aș fi avut decît o singură dorință: aceea de a înfrînge cu orice preț monstrul.

ABATIRS *(cu totul cucerit de vorbele lui Kleomede)*: Kleomede! Kleomede! Ești tulburător, Kleomede! Crești înaintea mea ca un miraj de lumini strălucitoare... Fruntea ta e îmbăiată de aura pură a semizeilor... Fiecare cuvînt al tău mă cuprinde și mă învăluie într-o ploaie de raze dogoritoare...

KLEOMEDE: Fiecare cuvînt mai mult e o clipă ruptă din viețile noastre. Iată, ai înțeles acum pentru ce ți-am desfăcut trecătoarea. Nu mai întîrzia, prin urmare! Ia pumnalul și fugi, fugi cît mai e vreme! *(Îi întinde din nou pumnalul.)*

ABATIRS *(iluminat)*: Să fug? Tocmai acum, cînd o zare atît de miraculoasă se desface înaintea mea? O! Dar nici prin gînd nu-mi trece... *(Se apropie mult de Kleomede și-i spune cu mare avînt interior.)* Kleomede! M-ai întrebat adineaori cît de mare e dușmănia mea pentru tine. Ei bine, află: dușmănia mea pentru tine s-a stins sub ploaia de aur ce ai revărsat-o asupra mea. Și-n locul ei a înflorit, albă ca o cupă de crin, dragostea. *(Patetic.)* Te simt în mine risipindu-te ca un liman verde într-un ocean mare și limpede. Fiecare fărîmă din tine se amestecă în apa mea, cade ca un sunet ciudat în adîncul meu și se depune acolo. Din căderea ei se desprind cercuri uriașe și se-nmulțesc pe fața mea la nesfîrșit. Îți aud nisipul cum cade în mine și cum răsună din străfund. Fiecare pietricică e un sunet. Fiecare sunet se înmulțește în zeci de alte sunete. Și toate mărturisesc moartea urii străvechi și nașterea noii împliniri.

KLEOMEDE: Ni s-au legat firele nevăzute și ni s-au întrepătruns urzelile. Ne împlinirăm unul prin celălalt, și acum fiecare cuvînt, fiecare faptă a unuia se răsfrînge asupra celuilalt. Dușmănia străveche s-a destrămat, și acum stăm unul lîngă celălalt ca doi soldați ai aceleiași armate *(Îi întinde, ca spre un legămînt, brațul.)*

ABATIRS: Eu m-am născut din tine, tu te-ai născut din mine. Fiecare năzuință din tine răspunde în mine, ca fluturii de nisip ce alunecă dintr-o clepsidră în alta. Ai întins brațul spre mine, iată brațul meu! *(Îi cuprinde brațul întins.)* Ai întins obrazul spre mine, iată obrazul meu! Kleomede! Prietene drag! Să pecetluim marea noastră împlinire.

KLEOMEDE: Abatirs! Abatirs! Prietene! *(Se îmbrățișează. În timp ce ei se cuprind de umeri și se privesc, lumina lunii străbate în cort. Kleomede se-ntoarce surprins și, năpădit de razele ei, spune.)* Ce lumină ciudată a pătruns aici pe nesimțite și ne-a înlănțuit cu vălurile ei galbene?

ABATIRS *(se apropie de spărtură și privește afară)*: Nu te neliniști! E numai luna. A răsărit de dincolo de movile și a pătruns aici prin spărtura cortului. N-am simțit-o răsărind pentru că, între timp, în noi creștea o lumină mai mare și mai strălucitoare. *(Vine din nou lîngă Kleomede.)*

KLEOMEDE *(dintr-o dată înspăimîntat)*: Luna?... O, Abatirs! E luna?... Atunci nu mai e vreme de pierdut. Fugi, fugi de îndată! Căci răsăritul lunii e sorocul hotărît pentru moartea ta. *(Îl împinge spre trecătoare și-i pune cu sila pumnalul în mînă.)*

ABATIRS *(liniștit, ca unul care a aflat un nou și mare adevăr)*: Adineaori am vrut să-ți dovedesc că nu sînt un laș fricos, pentru că eram dușmanul tău și voiam să te-nfrunt cu mîndrie. Acum vreau să-ți dovedesc același lucru, pentru că sînt prietenul tău și nu vreau să mă despart de tine și să te părăsesc în primejdie. Dac-aș fugi, ai tăi te-ar afla aici și ar descoperi totul. Pedepsind trădarea ta, această pedeapsă m-ar lăsa singur în voia războiului.

KLEOMEDE: Fugi, pentru ca să nu fim singuri!

ABATIRS: Sînt lîngă tine și nu mă voi clinti un pas. *(În lumina lunii care-i învăluie, par amîndoi, așa cum stau, unul lipit de celălalt, o sublimă statuie a prieteniei.)*

KLEOMEDE *(cu lacrimi în ochi)*: O! Abatirs! Ascultă-mă! Ai mei vor veni din clipă-n clipă și astfel mă vei condamna să fiu martor la moartea ta. Fugi, ca să pot fugi și eu înainte de venirea tatălui meu! Nu da prilej uriașului monstru să mă înlănțuie din nou. Nu mă sili să te blestem pentru îndărătnicia ta. Fugi! Fugi, cît mai este vreme! *(Pe ultimele lui cuvinte intră deodată în cort Buer, Hiram, Tigroltes și cîțiva oșteni.)*

Scena a 4-a

Cei de mai sus, Buer, Hiram, Tigroltes

BUER *(înmărmurit)*: Ce văd? Ce-aud?

KLEOMEDE *(lăsîndu-și înfrînt brațele în jos)*: S-a sfîrșit... Acum totul s-a sfîrșit...

HIRAM *(bîiguie uluit)*: Kleomede în cortul străinului?...

TIGROLTES *(la fel)*: Prințul nostru îndemnîndu-l pe prizonier să fugă?...

BUER *(nevenindu-i să creadă că ceea ce a văzut și auzit e aievea)*: Trădat! De propriul meu fiu trădat! Nu! Cu neputință!

HIRAM: Ne înșală auzul... Ne amăgește o părere... Sîntem prada unei închipuiri deșarte...

KLEOMEDE *(coborînd spre el)*: Nu sînteți prada nici unei închipuiri. Ceea ce vedeți e așa cum vedeți.

BUER *(îi iese înainte înnebunit de furie)*: Taci! Taci!

TIGROLTES: O clipă să fi întîrziat, și prinsul scăpa.

KLEOMEDE: O clipă, da! Dar clipa aceea n-a fost să fie dată. Și n-a fost pentru că n-a vrut el să fie. *(Arată spre Abatirs.)*

BUER *(săgetîndu-l cu privirea)*: Așadar, tu, tu l-ai îndemnat să fugă?

KLEOMEDE *(simplu)*: Și el n-a vrut s-o facă.

BUER: Tu i-ai despicat trecătoarea asta în cort?

KLEOMEDE: Și el n-a vrut să se folosească de ea.

BUER *(se repede amenințător spre Kleomede)*: Nemernicule! Vorbele tale sînt aiurări de nebun. Minți! Minți! De o mie de ori, minți!

KLEOMEDE: Spun adevărul. Eu am căutat să înlesnesc fuga acestui ostatec.

HIRAM: Parcă mi-ar fi-mpietrit mintea! Nu-mi vine să cred nici ochilor, nici urechilor!

KLEOMEDE: Crede și unora, și celorlalte.

BUER *(îl apucă de piept și-l scutură cu sălbăticie)*: Blestematule! La ce te-ai gîndit cînd ai pus la cale ceea ce ai pus? Pe cine-ai vrut să scoți din minți cînd ai plănuit ceea ce ai plănuit? Cărei porunci ai dat ascultare cînd ți-ai pierdut mințile?

KLEOMEDE *(calm)*: Prea multe întrebări pentru un singur răspuns. Ceea ce ați văzut nu mai are nevoie de nici o altă lămurire.

BUER *(în culmea deznădejdii, cade pe piatra din mijlocul cortului)*: Fiul s-a ridicat împotriva tatălui său... Prințul nevîrstnic — împotriva regelui cărunt... Ostașul — împotriva tovarășilor săi...

KLEOMEDE *(pe un ton cald și rugător)*: Întoarce-te și tu, tată, o clipă împotriva ta însuți și mă vei lăuda pentru ceea ce am vrut să fac.

BUER *(se tînguie)*: Cum vei mai putea fi de-acum urmașul meu? Cum vei mai putea fi de-acum strămoșul urmașilor tăi? O! Nenorocitul de mine! O! Nenorocitul de tine! Ai călcat dintr-o dată-n picioare toate mormintele țării tale. Fapta ta nebunească a rupt pe-un tată de fiul său și pe-un fiu de mlădița sa.

KLEOMEDE *(cu mîna întinsă spre Abatirs)*: M-am legat de-o mlădiță nouă, ce stă să rodească.

BUER: Te-ai legat de cîinele acesta netrebnic!

KLEOMEDE: O! Tată! Nu-l numi astfel. Nu-ți învenina buzele tale blînde și bune cu vorbe spurcate. Potolește-ți zăgazurile dezlănțuite. Liniștește furtuna dinlăuntrul tău.

BUER *(se ridică și invocă disperat zeii săi întunecați)*: De-o mie de ori mai dezlănțuit de-ar fi, de-o mie de ori mai răvășit sufletul, și încă n-ar fi de-ajuns să liniștească furtuna mea! Descleștați-vă, margini care mă încătușați în simțirile părintești! Prăvăliți-vă în abis, le-

gături de sînge și plămadă! Dați-mi, o! zei, puterea să aduc la-ndeplinire pedeapsa.

TIGROLTES *(alarmat)*: Ce-ți trece prin minte?

BUER: Sîngele meu s-a sculat împotriva mea. Vasul în care l-am turnat spre păstrare a fost spurcat de buze străine. Sîngele trebuie vărsat în prund. *(Scoate spada din teacă și o ridică asupra lui Kleomede.)*

ABATIRS *(se desprinde brusc din colțul unde stătea neputincios și i se pune-n față)*: Oprește-te, necugetatule! Nu risipi în prund sînge nevinovat! Risipește-l pe al celui ce și-a atins buzele de vasul unde păstrai acest sînge!

BUER *(nu vrea nici măcar să-l bage-n seamă)*: Sîngele meu nu se va amesteca nici măcar în prund cu sîngele lui Dropix!

ABATIRS: Atunci varsă numai sîngele aceluia! Al tău nu-l vei mai putea niciodată readuna din țărînă. *(Își descheie atlasul și arată locul inimii.)* Lovește aici! Potolește-ți mînia cu sîngele ce va țîșni din izvorul acesta!

HIRAM *(intervine și el)*: Nu te pripi, Buer!

TIGROLTES *(la fel)*: Cumpănește lucrurile!

ABATIRS *(continuînd)*: Kleomede e nevinovat. Eu sînt cel vinovat. Eu și cu spaima mea. Căci de nu mă tîram eu deunăzi înspăimîntat prin fața voastră, Kleomede nu s-ar fi schimbat din soldatul viteaz de odinioară în copilul trist și îngîndurat de astăzi. Pe mine trebuie, deci, să mă pedepsești.

TIGROLTES: Are dreptate tînărul acesta. Unui copil nu i se cuvin legile soldaților. Iar Kleomede nu e decît un prinț nevîrstnic. Cum o să-l pedepsești pentru fapte pentru care se pedepsesc numai soldații încercați?

ABATIRS *(înaintează hotărît spre Buer)*: Eu sînt soldatul încercat. Pe mine pedepsește-mă! Împlinește-ți cu mine planul, așa cum aveai de gînd să-l împlinești!

HIRAM *(privind cu admirație spre Abatirs)*: Cu adevărat, tînărul acesta e un soldat încercat...

TIGROLTES: Vino-ți în fire, Buer! Ca nu cumva să plîngi mîine fapta nesocotită de azi.

SOLDAȚII: Așa e! Așa e! Kleomede a căzut în mreaja unei năluciri deșarte. Lasă-l să se dezmeticească și se va întoarce din nou la noi.

BUER *(se leagănă o clipă în îndoială, își trece mîna peste frunte și apoi îndepărtează spada)*: Ce era să fac?! Ce era să fac?! O! Bine că mi-ați deschis ochii... Bine că mi-ați limpezit mintea înfierbîntată... Era să pedepsesc un miel pentru că s-a lăsat înhățat de lup. Era să-mi sfărîm, într-o vîltoare de-o clipă, neamul și urmașii. *(Se îndreaptă spre Kleomede cu brațele deschise.)* O! Kleomede, copil iubit, iartă-mă! Iartă-mă și vino înapoi în brațele mele! Nu pe tine, pe cîinele acesta care te-a amăgit îl voi pedepsi. *(Îl arată pe Abatirs.)* De două ori îl voi pedepsi. O dată pentru că e sînge vrăjmaș, și a doua oară pentru că te-a împins să faci ceea ce, neștiutor, ai făcut. *(Trece spre Abatirs.)* În genunchi, ticălosule! Mori, cîine netrebnic! *(Și ridică spada.)*

KLEOMEDE *(i se pune în față întocmai cum a făcut adineaori Abatirs)*: Nu-l vei lovi, tată, înainte de-a mă fi lovit pe mine!

BUER *(se dă îndărăt surprins)*: Cum? Îl mai și aperi, după ce cu spaima lui rușinoasă te-a îmboldit să trădezi?

KLEOMEDE *(cu înflăcărare)*: O! Dac-ai ști cît de dragă mi-e spaima lui, dragă, ca o mumă ce m-a născut a doua oară. Lovește-mă pe mine, dacă ai de gînd să-l lovești pe el! Căci toate spusele voastre de adineaori au fost neadevărate. Nu el m-a-ndemnat să-i plănuiesc scăparea. Nici să-i deschid drumul libertății. Eu am plănuit-o. Tocmai ca un semn al libertății mele față de orice îndemn dinafară. Mai mult chiar: Abatirs s-ampotrivit planului meu. Și drept dovadă, iată-l aici! De m-ar fi-ndemnat el să-i întocmesc trecătoarea aceasta, s-ar fi folosit de ea, fără preget. Dar el n-a vrut s-audă de așa ceva — nici să dea ascultare rugăminții mele de a trece la ai săi.

TIGROLTES: Așa se cuvine unui războinic adevărat.

KLEOMEDE: Era un copil înspăimîntat cînd a fost adus aici. Acum e un bărbat ce stă nepăsător în fața morții. De-ar fi rămas copil, mi-ar fi urmat îndemnul. Dar el a vrut să-nfrunte moartea ca un războinic de frunte. Fapta lui trebuie, după legile voastre războinice, slăvită.

BUER *(neînduplecat)*: Dacă fapta lui trebuie slăvită, îl voi pedepsi pentru sîngele lui blestemat.

KLEOMEDE: Mai întîi însă pedepsește fapta mea trădătoare. Fii drept! Așa se cuvine unui războinic adevărat.

BUER: Dă-te la o parte! *(Vrea să se repeadă din nou la Abatirs.)*

KLEOMEDE *(fără să se clintească din loc.)*: Moartea lui va fi moartea mea. Te amăgești dacă socotești că ucigîndu-l pe el, mă vei păstra pe mine. Noi doi sîntem legați din porunci supreme. Îl ucizi pe el, voi pieri și eu. Îl nimicești pe el, mă vei nimici și pe mine. *(Solemn, cu mîna pusă pe inimă.)* Jur să-mpărtășesc soarta prizonierului acestuia, oricare ar fi ea.

BUER *(împietrit)*: Mi-au înțepenit degetele pe mînerul spadei! Mi-au împietrit brațele de nici nu mai pot ridica tăișul acesta! Cu gîndul am și lovit, dar cu mîna încă nu.

KLEOMEDE *(pe un ton molcomitor)*: Mulțumește-te cu atît, tată! Mulțumește-te că fiul tău e lîngă tine, întreg și nevătămat, și îndepărtează spada! Cruță-l pe ostatecul acesta! Așază lucrurile în starea în care le-a adus întîlnirea noastră, a celor doi prinți prieteni!

BUER: Am spus adineaori solului vrăjmaș că nu e ființă pe lume căreia să-i îndeplinesc o asemenea cerere. Mai e nevoie să spun și acum?

KLEOMEDE: Îndeplinește-mi-o mie, și voi fi singura ta ființă din lume.

BUER *(nesigur)*: Mă-nvîrt în mine și nu găsesc nici un sprijin. Caut peste tot un țărm spre care să-mi trag luntrea, și nu aflu. *(Umblă printre soldați și, pradă nehotărîrii, îi întreabă.)* Ce să fac? Ce să fac? Răspundeți-mi?

KLEOMEDE: Să ierți! Dacă dragostea ta pentru mine e cea din trecut, treci peste mînia ta și îndeplinește-mi cererea fără șovăire!

BUER: Vrei să pierd, de dragul tău, acest ostatec — și, o dată cu el, putința de a pune capăt războiului?

KLEOMEDE: Vreau tocmai să dobîndești această putință. Căci numai iertarea va pune capăt războiului. De-l cruți pe el, mă ai pe mine. De-l dai pierzării, mă pierzi și pe mine. Alege!

BUER: Legile mele sînt aspre.

KLEOMEDE: Ale mele sînt blînde. Și în legile mele stau închiși toți viitorii tăi urmași.

BUER: Din legile mele strigă strămoșii cerînd îndestulare.

KLEOMEDE: Dacă treci de partea strămoșilor, îți vei pierde urmașii. Am jurat să-mpart soarta prizonierului acesta. Și o dată cu mine, i-o vor împărți toți urmașii tăi. Nu fi, așadar, călăul nepoților tăi.

BUER *(tot mai descumpănit)*: Sînt la o răscruce. Un drum îmi stă înainte, drept și necruțător, așa cum l-am apucat din moși-strămoși. La capătul lui mă așteaptă, rîzător și darnic, zeul războiului, cu brațele pline de odoare și prăzi. Celălalt drum mi se deschide în față necunoscut și la marginea lui nu văd decît floarea aceasta albă, prinsă la brîul fiului meu. Pe care din ele să apuc... pe care...

KLEOMEDE: Pe drumul libertății. Lasă-l neatins pe ostatecul acesta — și dă-i voie să treacă nevătămat la ai săi.

BUER: Pentru ca mîine să se-ntoarcă luptînd împotrivă-ne?!

KLEOMEDE: Pentru ca mîine să ai destui nepoți care să se bucure de viață.

BUER *(după un răstimp de grea luptă cu sine)*: Fie! Îți împlinesc rugămintea. Ceea ce nu credeam să fac, fac. Am spus că nu e ființă căreia să-i îndeplinesc cererea de cruțare a prizonierului meu. Iată că am spus în vînt. *(Către Abatirs.)* Abatirs! Fii cruțat. Gura care să mă înduplece s-a găsit. *(Între toți cei de față se produce o mare ușurare. Pe fața tuturor înflorește bucuria, căci toți au fost fascinați de Kleomede.)*

KLEOMEDE *(în culmea fericirii)*: Îți mulțumesc, tată, că m-ai ascultat, și ai trecut de partea urmașilor tăi. Numele tău va fi preamărit în veci pentru hotărîrea asta. Monstrul a fost învins! *(Se aruncă în brațele lui Buer.)* Lasă-mă să vin din nou la tine.

HIRAM: Ai ales drumul cel bun, Buer.

TIGROLTES: Hotărîrea ta e binecuvîntată, stăpîne.

SOLDAȚII: Slavă ție, rege! Ai făcut bine așa cum ai făcut! *(Veseli, se îmbrățișează între ei, făcînd cerc în jurul celor doi tineri.)*

KLEOMEDE: Fiul s-a-ntors la tatăl lui... Prințul — la supușii lui...

BUER *(transfigurat)*: Mă simt ușurat... Mă simt chiar nespus de bine... Ceva nou și luminos se ridică spre mine, din preajma acestor doi tineri înfrățiți... Sînt toate limpezi înaintea mea, și mînia mi s-a scurs cu totul... *(Stă în mijlocul cortului ca și cînd ar fi biruit niște forțe colosale și acum pune temeliile unei lumi noi.)*

KLEOMEDE: Trimite deîndată soli în cetatea lui Dropix! Vestește-l pe regele vrăjmaș că fiul lui e viu și că în curînd îl va avea în brațe neatins!

BUER *(adresîndu-se celor de față)*: Așa să fie! Să plece neîntîrziat soli la Dropix! Să-i spună că ceea ce nu credeam să-ndeplinesc vreodată, am îndeplinit; că cererea lui și-a găsit un sol mai bun ca cel trimis de el; unul chiar din tabăra mea; chiar din sîngele meu; că am ascultat de dorința acelui sol; i-am cruțat fiul, și-n zori i-l voi trimite neatins, împreună cu solia mea de împăcare! *(Cîțiva dintre soldați ies să transmită porunca lui Buer, în timp ce ceilalți jubilează.)*

SOLDAȚII *(cu brațele ridicate)*: Pace! Pace! Pace!

HIRAM *(din ușa cortului, cuprins din nou de vechile sale îndoieli)*: Teamă mi-e că nu mai e vreme pentru soli. Întunericul s-a așternut de mult pe cîmpia dintre tabere. Nimeni nu-i va lua în seamă. Paznicii lui Dropix îi vor ataca de cum îi vor vedea apropiindu-se.

TIGROLTES: Nu-i nimic. Vom aștepta zorile.

HIRAM *(dînd neîncrezător din cap)*: Numai să nu fie prea tîrziu...

BUER: Să plece soli pînă nu e prea tîrziu! *(Se aud răsunînd brusc trîmbițe.)* Ce-i asta? Ce se aude? Sînt trîmbițele soliei noastre, care pleacă să-i ducă veste noului meu prieten, regele Dropix?

HIRAM: Nu prea par a fi trîmbițele noastre.

TIGROLTES *(trece și el la ușa cortului și ascultă înspăimîntat)*: Sînt trîmbițele dușmanului!

BUER: Trîmbițele dușmanului? *(Foarte neliniștit.)* Ce vor? De ce răsună? Ce se petrece dincolo de cortul acesta? Răspundeți! *(Mare panică între cei prezenți.)*

Scena a 5-a

Cei de mai sus. Paznicul, intrînd în fugă și agitat.

PAZNICUL: Prăpăd! Mare prăpăd, stăpîne! *(Îngenunchează îngrozit.)*

BUER *(îl ia de umeri)*: Ce e? Vorbește!

PAZNICUL *(abia mai răsuflă)*: Dușmanul e între noi.

BUER ȘI CEILALȚI *(într-un glas)*: Ce?

PAZNICUL: Dușmanul a intrat în rîndurile noastre.

TIGROLTES: Ești nebun?

PAZNICUL: Nu sînt nebun.

BUER: Ai vedenii?

PAZNICUL: Am văzut ceea ce v-am spus.

BUER: Vorbește limpede!

PAZNICUL: Sîntem pierduți! Sîntem pierduți!

TIGROLTES: Nu mai bîigui în neștire. Vorbește cu socoteală!

PAZNICUL: Nu mai e vreme de vorbe socotite. Puneți mîna pe arme! Ieșiți în tabără. Dușmanul a intrat pe nesimțite peste noi, și-acum, între corturile noastre, își desăvîrșește măcelul.

BUER *(răcnind ca o fiară încolțită)*: Ce spui?

HIRAM: Ce să spună! Că s-a adeverit temerea mea. Că e prea tîrziu pentru trimiterea solilor. Dropix a urmat făgăduiala lui Glad. A pornit lupta deîndată ce acela a ajuns în cetate. Și nici măcar nu mai avem vreme să-i vestim pe dușmani că le-am cruțat prințul.

TIGROLTES: Avem în schimb vreme să apucăm spadele și să ieșim la luptă.

PAZNICUL: Nu e luptă. E prăpăd. Ai noștri nu știu unde le e capul. Cei mai mulți dormeau cînd dușmanii s-au năpustit asupra lor. Sînt toți parcă beți. Dușmanii mușcă dintr-ai noștri ca mistreții din ciutele fugărite.

BUER *(redevenit oșteanul de odinioară, ridică spada și împarte poruncile)*: În tabără, generali! Puneți mîna pe spade! Însuflețiți-i pe-ai noștri! Strîngeți-i de unde se risipesc! De e să pierim, să pierim cu cinste!

HIRAM: Pierim din vina noastră. În vreme ce noi întîrziam aici, schimbînd hotărîrile soartei, dușmanii se tîrau tiptil spre noi.

TIGROLTES: Nu deznădăjduiți! Să mergem unde ne e locul! *(Iese cu Hiram și ceilalți soldați.)*

BUER *(îmbracă platoșa adusă de unul dintre soldați și se pregătește să plece)*: Rămîi cu bine, Kleomede!

KLEOMEDE *(doborît de întorsătura pe care-au luat-o lucrurile)*: Pleci, tată?!

BUER: Plec, lăsîndu-te în voia întîmplării. Nu mai pot avea grija ta. Fă ce știi! Tu ești pricina că dușmanii ne-au înconjurat, fără să-i simțim. De nu ne-ai fi întîrziat tu aici, cu rugămințile tale, nu-i pierdeam din ochi. Acum, caută să scapi cu fuga. Sau folosește-te de întuneric. Eu nu mai pot să te apăr. Trebuie să merg la luptă, ca să mîntui ce se mai poate mîntui!

ABATIRS *(înaintează un pas)*: Îl voi apăra eu! Fii fără grijă, Buer!

BUER: Tu?

ABATIRS: Așa cum el s-a pus între mine și spada ta, tot așa am să mă pun eu între el și spada soldaților noștri. *(Încurajator.)* Mergi fără grijă. Lui Kleomede nu i se va întîmpla nimic. Cei ce i-ar putea face vreun rău sînt doar supușii mei. Și supușii mei nu se vor atinge de ceea ce stă sub pavăza mea.

BUER: Ești un copil și tu ca și Kleomede. Nu cunoști viclenele puteri ale războiului.

ABATIRS *(cu gravitate)*: Jur să-mpart soarta lui Kleomede! Așa cum el a jurat adineaori s-o-mpartă pe-a mea, eu o voi împărți pe-a lui. Și ca mărturie a jurămîntului, iată: îmi desfac din jurul gîtului acest lanț, semnul ostașilor lui Dropix. Îmi crestez brațul cu pumnalul dat de Kleomede și-mi las sîngele înfrățirii pe prundul tău, Buer! *(Aruncă lanțul, își crestează brațul și rostește solemn.)* Oricare ar fi soarta acestui prinț tînăr, jur să o împărtășesc și eu! *(Întorcîndu-se spre Buer.)* Mergi liniștit, Buer! Fiul tău e păzit chiar de sîngele lui Dropix!

BUER *(îmbrățișîndu-și fiul)*: Rămîi cu bine, Kleomede! *(Pleacă, dar se oprește din drum; se întoarce, se apropie de cei doi tineri, care stau unul lîngă celălalt, și punînd o mînă pe umărul unuia și alta pe umărul celuilalt spune:)* Rămîneți cu bine!

Cortina

ACTUL III

Între întăriturile cetății lui Dropix. În zori.

Scena 1

Dropix, Glad, căpetenii, soldați.

Dropix, în mijlocul scenei, pe un dîmb mai ridicat, ascultă pe Glad care relatează desfășurarea luptei.

GLAD *(povestind)*: Lupta e pe sfîrșite... doar ici-colo, cîte un pîlc rătăcit ne mai înfruntă asaltul. Grosul oștirii lui Buer e însă sfărîmat. Ai noștri au pătruns pînă în inima taberei dușmane. Dintre vrăjmași, prea puțini au scăpat. Și și aceia numai cu fuga sau datorită întunericului. Cei mai mulți au căzut pradă spadelor noastre, iar cei ce-au rămas vii, pradă lanțurilor noastre. Biruința ni-e deplină. Ceea ce strămoșii noștri n-au izbutit mai-nainte, ceea ce noi înșine n-am fost în stare o viață întreagă, s-a-mplinit în sfîrșit. Dușmanul a fost zdrobit și cetatea despresurată. Nimeni nu ne mai stînjenește de-acum. Nici o piedică nu mai avem în cale. Oastea lui Buer e prefăcută în pulbere, iar țara lui ne stă deschisă înainte, la bunul nostru plac.

O CĂPETENIE *(ridică spada spre cer și aclamă)*: Slavă zeilor!

SOLDAȚII *(îi urmează exemplul)*: Slavă! Slavă!

ALT FRUNTAȘ *(la fel)*: Mărire regelui nostru biruitor!

SOLDAȚII: Mărire!

DROPIX *(plin de satisfacție)*: Abatirs a fost răzbunat.

UN FRUNTAȘ: Da! Răzbunat! Ca niște făpturi nefirești au luptat ai noștri, să-l răzbune.

ALTUL: De zeci de ori mai deasă să fi fost oastea lui Buer, de sute de ori mai pline rîndurile sale, asaltul soldaților noștri n-ar fi putut fi oprit.

ALTUL: S-au risipit dușmanii din fața noastră cît ai clipi din ochi. O furtună dezlănțuită din senin n-ar fi împrăștiat niște furnici, așa cum i-am împrăștiat noi pe ticăloșii aceia.

UN FRUNTAȘ: Soldații noștri s-au luptat ca niște lupi înfometați.

DROPIX *(pe tonul de mai sus)*: Lupi înfometați de răzbunare.

GLAD *(continuînd relatarea)*: De cum am ieșit din cetate, am văzut că cerul ne era prielnic. Cîtă vreme am avut nevoie de lumină, ca să ne-ndreptăm, fără să ne rătăcim, spre tabăra dușmană, luna a stăruit nestingherit pe boltă. De îndată însă ce ne-a trebuit întunericul care să ne-nvăluie apropierea, luna s-a ascuns după nori, ca un obraz de vestală după văl. Sub scutul lor, ne-am strecurat încet pînă la un pas de corturile dușmane. Cînd am ajuns atît de aproape încît pînă și răsuflarea dușmanilor o puteam auzi, ne-am ales fiecare un loc prielnic de unde să lovim. Ceea ce însă nu ne putea mira îndeajuns era nepăsarea dușmanilor pentru tot ce se petrecea în jur. Nici unul n-a ieșit din corturi să cerceteze zarea sau să privească de pe-ntărituri spre tabăra noastră. Știindu-i cît de veghetori sînt, această nebăgare de seamă ne spori uimirea. Oamenii lui Buer uitaseră, pesemne, cu desăvîrșire de noi.

DROPIX *(strîngînd pumnii)*: Nu le stătea gîndul decît la uciderea lui Abatirs.

O CĂPETENIE: Într-adevăr! Ajunsesem aproape în corturile lor, și ei încă nu ne simțiseră. Nimeni nu pășea prin tabără, iar străjerii, întorși cu spatele la noi, moțăiau parcă îndestulați.

DROPIX *(cu ochii injectați de ură)*: Îi îndestulase uciderea lui Abatirs.

GLAD: Ținîndu-ne răsuflarea, așteptam semnalul trîmbițelor. Cînd acesta s-a auzit, ne-am aruncat asupra dușmanilor ca niște săgeți țîșnite din arcuri. Asaltul a fost atît de neașteptat, încît mulți dintre ei nici n-au mai avut

vreme să înțeleagă că mor. Alții însă au mai avut răgazul să se dumirească. Dar pe aceia îi cuprinsese o spaimă atît de grozavă, încît se învîrteau năuciți printre noi, arătîndu-ne grumazul și locul unde să-i lovim. Cei ce apucaseră spada, necunoscînd, din pricina buimăcirii și a întunericului, pe dușman de tovarăș, ca nu cumva să greșească lovindu-i pe ai lor, se loveau mai bine pe ei înșiși. Se treziseră din nepăsare atît de cumplit, încît nici mințile, nici rîndurile nu și le mai puteau aduna. Pe cînd noi aveam fiecare lovitură pregătită cu grijă dinainte, ei se zbăteau în dezordine și ne sporeau prada.

DROPIX: Singura lor grijă fusese uciderea lui Abatirs. *(Clocotind.)* Cîinii!

GLAD: Ori încotro s-ar fi întors, dădeau de spadă și moarte. Ai noștri răsăreau de pretutindeni. Mulți nu îmbrăcaseră nici măcar cămașa, necum platoșa. Cei ce le apucaseră totuși, nu aveau loc destul să le îmbrace. Învălmășeala, prielnică nouă, pentru ei era sîmburele nenorocirii. Nu știau nici încotro să se îndrepte, nici ce să facă. De nicăieri nu se ivea un gînd care să-i strîngă la un loc și să-i îmbărbăteze. Unii se zbăteau în pîlcuri, alții singuratici. Cei mai mulți căutau să scape cu fuga. Au căzut destui și dintr-ai noștri, căci nu toți oștenii lui Buer s-au dat ușor bătuți. Chiar așa cum îi surprinsesem, unii s-au luptat vitejește.

ALTĂ CĂPETENIE: Totul însă le-a fost în zadar. Cercul în care-i înconjurasem se strîngea tot mai mult. Ca și cînd n-ar fi fost de-ajuns pacostea prăvălită peste ei, au început — de la un foc pus de unul de-ai noștri — să le ardă și corturile.

GLAD: Ceea ce însă, mai presus de orice, ne-a adus biruința, a fost îndărătnicia soldaților noștri. În fiecare din ei se ivise parcă puterea unei oștiri întregi. Toți păreau mînați la luptă de-o mînă nevăzută, care îi însuflețea înmiit.

DROPIX *(ridică fruntea și rostește grav)*: Mîna lui Abatirs.

GLAD: Adevărat! Mîna lui Abatirs. Ea sporea în chip supraomenesc puterile soldaților noștri și le înzecea dorința de-a zdrobi într-un ceas un dușman nebiruit ani de-a

rîndul. Munți să fi fost oștenii lui Buer, și nu s-ar fi putut pune înaintea iureșului. Fiecare soldat de-al nostru avea în inimă, ca într-o teacă de foc, o singură imagine: aceea a prințului ucis. Dacă n-ar fi fost sacrificiul lui Abatirs, nici acum n-am fi fost scăpați de amenințarea cîinilor lui Buer. Am înțeles asta atunci cînd, la răsăritul lunii, i-am privit din cuibul meu de pîndă pe soldații noștri. Atunci am văzut cum, în fiecare, semnul morții lui Abatirs a trezit dintr-o dată o ură fără margini. Fiecare a simțit parcă pe propriul său grumaz tăișul căzut pe fragedul gît al lui Abatirs. Fiecare s-a răsucit în el însuși, precum în țărînă trupul nevinovat. Din clipa aceea am știut că vom fi învingători; că ai noștri nu vor avea destui dușmani ca să-și astîmpere setea de răzbunare ce le clocotea în priviri.

O CĂPETENIE: Așa a și fost. Am văzut pe mulți dintre-ai noștri lovind de cîte două-trei ori în dușmanul mort la picioarele lui, numai ca să se potolească.

GLAD: În clipa cînd luna s-a ivit, iar ai noștri au înțeles că Abatirs e mort, fiecare a murmurat printre dinții încleștați un jurămînt de răzbunare. Jurămintele acestea, făcute morții lui Abatirs, ne-au adus biruința. Noi n-am fost în lupta aceasta hotărîtoare decît ostașii acelui copil căzut. Abatirs a fost adevăratul nostru conducător, adevăratul nostru rege.

DROPIX *(cu patos războinic)*: Sînt mîndru de el. Ceea ce toți strămoșii lui n-au putut înfăptui, el a-nfăptuit. Ceea ce eu însumi, tatăl lui, n-am izbutit, a izbutit el într-o singură noapte. Ne-a salvat țara și ne-a întins stăpînirea peste țara dușmanului înverșunat. Eu nu sînt acum decît urmașul lui la tron... Tatăl — urmașul fiului... Îl voi cinsti așa cum se cuvine unui strămoș. Și nu unui strămoș oarecare, ci celui mai viteaz dintre toți. Abatirs a luptat în oastea noastră, chiar nefiind în ea. Cînd soldații noștri s-au repezit asupra dușmanului, el nu era nici în fruntea lor, nici măcar aici, pe meterezele cetății, urmărind-o. El conducea oastea de undeva dintre zei. Fîlfîia pe deasupra tuturor ca un steag plin de îndemnuri războinice. Din neființa

lui măreață întărîta pe soldații porniți să-l răzbune. Deși îi fu dat să aibă o domnie scurtă, numele lui va rămîne pentru totdeauna înscris în tablele noastre.

O CĂPETENIE: Slavă lui!

SOLDAȚII *(într-un singur glas)*: Slavă!

DROPIX: I-ați găsit mormîntul?

GLAD: În întunericul și învălmășeala bătăliei, ar fi fost cu neputință. De cum s-a potolit însă vîrtejul ciocnirilor, am poruncit unor oșteni să-l caute. Pînă la ivirea zorilor, căutarea lor e însă anevoioasă. Să așteptăm deci lumina, care le-o va ușura. Dacă nu cumva cîinii aceia vor fi dat trupul lui Abatirs pradă focului, îl vom găsi. Sau dacă nu-i vom găsi chiar mormîntul, atunci măcar unele urme de-ale viteazului prinț; ceva purtat sau atins de el, așa ca să putem îmbogăți altarul strămoșilor cu un vestigiu scump.

DROPIX *(pe un ton în care se amestecă sfințenia cu solemnitatea)*: În scrin de aur se va păstra tot ceea ce va fi găsit de la el. Nepoții și strănepoții noștri se vor închina acestui scrin, și nu altui zeu. De el își vor atinge fruntea bolnavii ca să se însănătoșeze, la el vor veni călătorii să afle augurii, pe el vor jura tinerii cînd vor îmbrăca întîia oară platoșa ostășească.

TOȚI: Așa va fi!

DROPIX: Iar noi ne vom mîndri că l-am avut între noi; eu — ca fiu, voi — ca general neîntrecut. Și vom duce mai departe amintirea lui asemeni unei pajure de neînvins.

GLAD: Zorile sînt aproape. De-acum, bătălia e încheiată. Putem începe ceea ce e mai plăcut într-un război: numărătoarea prizonierilor și împărțirea prăzii. Vino, Dropix! Să mergem să sfidăm pe cei ce s-au măsurat atîta timp cu noi! Soldații noștri așteaptă în cîmp. Sînt nerăbdători să-și potolească a doua oară setea ostășească, cu primirea prăzilor.

DROPIX: Să mergem! *(Ies întîi căpeteniile, soldații — Dropix și Glad rămîn mai în urmă, și tocmai cînd să plece, sînt opriți din drum de cîțiva soldați, care intră din partea opusă.)*

Scena a 2-a

Dropix, Glad, Soldații nou-veniți.

UN SOLDAT *(se apropie cîțiva pași de Dropix)*: Stăpîne!

DROPIX *(întorcîndu-se la chemarea soldatului)*: Ce e? De ce ne oprești din drum?

SOLDATUL *(cu sfială)*: Am ceva de spus!

DROPIX: Amînă pentru altă dată! Sînt grăbit! *(Și dă din nou să plece.)*

SOLDATUL: Aș amîna, dac-aș ști cînd e sorocul lui „altă dată". Dar cum nu știu, vreau să vorbesc acum.

DROPIX *(grăbit)*: Vorbește!

SOLDATUL: Noi am găsit în toiul luptelor o pradă ciudată!

DROPIX: Ce vrei să spui?

SOLDATUL: Ceea ce spun. Am găsit o pradă ciudată pentru o tabără de soldați. Nu știm ce să facem cu ea.

DROPIX *(făcînd un gest indiferent cu mîna)*: Duceți-o, ca pe celelalte, în cîmp. Acolo unde e locul prăzilor.

ALT SOLDAT *(insistînd)*: Ar fi mai bine să o cercetezi chiar tu, stăpîne. Locul ei nu prea e în cîmp. Aceasta nu e o pradă obișnuită — și trebuie să fie ceva tainic la mijloc.

DROPIX: Dar ce fel de pradă ați făcut voi? Vorbește! Nu mă ține aici degeaba. Ce-ați prins?

ALTUL: Noi am prins... un copil.

DROPIX și GLAD *(cu oarecare mirare)*: Un copil?

ALT SOLDAT: Adică nu tocmai un copil. Un copil care e pe jumătate copil, și pe jumătate soldat. Tocmai luptam cu rămășițele istovite ale unui pîlc de dușmani. După ce ultimul dintre ei căzu, răscolirăm tabăra în căutarea altora, cu care să ne potolim setea. Deodată, prin întuneric, privirea ne fu luată de o umbră ce încerca să treacă prin flăcările unui cort arzînd. Ne-am repezit asupră-i, socotind-o drept unul ce vrea să scape. Tînărul se zbătu în brațele noastre, dar totuși îl puserăm curînd la pămînt. Cînd se văzu prins, începu să se frămînte în prund și să se tînguie. Abia atunci înțeleserăm că prinsul nostru e un copil. De-ar fi fost un prizonier ca toți ceilalți, l-am fi dus deîndată la locul

prinșilor. Dar cum nu e, am venit cu prada noastră la tine.

DROPIX: Aduceți-l aici! *(Doi soldați ies și se reîntorc tîrîndu-l pe Kleomede.)*

Scena a 3-a

Cei de mai sus, Kleomede.

GLAD *(îl vede, rămîne uimit și exclamă)*: Kleomede!

DROPIX *(întorcînd repede capul spre Glad)*: Ce-ai spus? Ce nume ai rostit?

GLAD *(repetă)*: Kleomede!

DROPIX: Cum? Tînărul acesta înspăimîntat e...?

GLAD *(apăsînd silabele)*: Kleomede!

DROPIX: Fiul lui Buer?

GLAD: Întocmai. Fiul lui.

DROPIX *(privește cînd la prizonierul cel nou, cînd la Glad)*: Nu cumva ți se năzare? Nu cumva te-nșeli?

GLAD: Nu. Prada acestor soldați e Kleomede, fiul lui Buer. Nu-i mult de cînd l-am văzut chiar în tabăra tatălui său. Rătăcea visător printre corturi, răsucind în mîini floarea aceasta albă, pe care acum o zăresc prinsă la brîul lui.

DROPIX *(nu-i vine încă să creadă că s-ar putea să fie așa cum spune Glad)*: Ești sigur că vlăstarul acesta necopt e unul și același cu tînărul ce rătăcea deunăzi prin tabăra lui Buer?

GLAD *(scurt și precis)*: Sînt sigur!

DROPIX *(izbucnește într-un mare rîs triumfător)*: Ha! Ha! Așadar, mi-a căzut în mîini tocmai fiul lui Buer! Mi-a intrat în capcană tocmai mlădița de preț a stejarului prăvălit! Zeii au răsucit urzelile, și acum eu sînt cel ce mă găsesc în stăpînirea unui ostatec de preț. De mine atîrnă acum destinele unui neam întreg.

UN SOLDAT *(văzînd bucuria care l-a cuprins pe Dropix, se apropie de ceilalți și spune:)* Se pare că am făcut o ispravă bună. De unde pînă mai adineaori nu știam de ni se cuvine laudă sau nu pentru prinsul nostru, acum mi se pare că trebuie să ne strigăm în gura mare fapta.

DROPIX: În gura mare, da! În gura mare! Toată oștirea să afle cine a fost prins! Toți soldații să-și ungă sufletul cu uleiul acestei vești! Dar mai ales să sfredeliți cu știrea aceasta necruțătoare urechile prizonierilor dușmani. Să afle că pînă și prințul lor e în mîinile mele; că orice putință de răzbunare viitoare s-a spulberat! *(Coboară spre soldații nou-veniți).* Duceți-vă și strigați cît puteți mai tare că Kleomede a fost făcut prizonier de soldații mei! Cine știe, poate de-acolo de unde stă ascuns aude și cîinele de Buer. Și i se vor frînge zidurile inimii întocmai cum mi s-au frînt mie deunăzi.

ALT SOLDAT: Ochii îți strălucesc, stăpîne, ca un rug de flăcări. Privirea ta e teribilă ca a unui leu ce a pus gheara pe ciută. Nu mai e nevoie să-ntreb ce să facem cu prinsul. Vrei, de bună seamă, să-l ții pentru propria ta poftă.

DROPIX: Se-nțelege. Îl iau de la voi ca pe-un dar neprețuit. Nu fiți îngrijorați. Am să vă răsplătesc, în schimb, cum nu vă așteptați. Duceți-vă în cîmpul prăzilor și alegeți-vă de-acolo întreit decît oricare alt soldat.

ALT SOLDAT *(își freacă mîinile bucuros):* Mărire ție, Dropix! *(Către ceilalți.)* Veniți! Să mergem în cîmp! Ne-a binecuvîntat norocul. Nu se cuvine să-l lăsăm să ne aștepte. *(Ies. Nu rămîn în scenă decît Dropix, Glad, Kleomede și cîțiva soldați de la începutul actului.)*

DROPIX *(se învîrte prin scenă, ca într-un delir al poftei de răzbunare):* Știam eu că lipsește ceva, pentru ca bucuria victoriei să fie deplină. Mai era o țesătură în urzeala răzbunării mele neîmplinită pe de-a-ntregul. Acum însă nu mai lipsește nimic. Mi-am plătit cu vîrf toată datoria. *(Cu ochii sticlind de satisfacție.)* Unde ești, Buer, să te fac acum eu să-ți plesnească inima de durere că fiul tău nu mai are nădejde? Unde ești, să te fac eu acum fericit, așa cum m-ai făcut tu? Numai că eu am să te fac fericit pe deplin. Eu n-am să-ți trimit soli ca să-ți propun un schimb. Ești atît de sărac, încît nu-mi mai poți da nimic, în schimbul bucuriei de-a mă răzbuna pînă la capăt! Unde ești? Unde ești, să te văd scrîșnind de mînie, că după ce ai pierdut bătălia, acum zeii ți-au adăugat și această nouă înfrîngere? *(Hohotind.)* Ha! Ha! Ha! S-au întors lucrurile, Buer,

s-au întors, cum se-ntorc la-mplinirea ceasurilor clepsidrele! Deunăzi erai tu deasupra, acum sînt eu. Bucuria ta însă a ținut scurtă vreme, pe cînd bucuria mea va fi veșnică. Ești sfărîmat cu totul. Nu ți-a mai rămas nimic. Țara ta îmi stă deschisă înainte — iar fiul tău, ultima ta nădejde, a căzut în mîna mea. Cît timp tu erai deasupra, eu mai aveam cel puțin nădejdea bătăliei — care să-mi aline durerea și să-mi hrănească speranța răzbunării. Dar ție ce ți-a rămas? Durerea ta e de două ori mai mare decît a mea. Mi-ai scos un ochi, Buer, eu ți-i scot pe amîndoi. Mi-ai smuls un braț, Buer, eu ți le smulg pe amîndouă. *(Trece, ca beat de plăcere, dintr-o parte în alta a scenei și fierbe tot de neastîmpăr.)*

GLAD *(ținîndu-i isonul):* Orb și ciung, așa e Buer acum. Orb și ciung.

DROPIX: Neputincios și strivit de propria lui soartă. Așa e! Așa trebuie să fie! *(Sadic.)* Vino, Buer, tîrăște-te în genunchi în fața mea și, sfîșiindu-ți carnea de pe piept, roagă-mă să-ți cruț copilul! Nu! Nu veni! Ai veni în zadar! Nu sînt lacrimi destule să mă poată înduplece. Nu există gură pe lume căreia să-i îndeplinesc o asemenea cerere. Cu nimic, Buer, cu nimic nu-mi poți înlocui plăcerea de-a vedea trupul acesta tînăr zvîrcolindu-se la picioarele mele. Nici cu cetăți pe care să mi le dai în schimb, nici cu toată țara ta, nici cu toți soldații tăi. *(Umflîndu-și pieptul, ca un tigru care stă cu ghearele înfipte în grumajii victimei.)* Sînt atît de puternic, Buer, încît nu mă poți ispiti cu nimic. Tot ce-a fost al tău acum e al meu. Zeii sînt toți, fără osebire, de partea mea. Iar dacă tu m-ai rănit sfărîmîndu-mi urmașul, eu te-am zdrobit sfărîmîndu-ți și țara, și neamul, și urmașul... *(Cu gura pînă la urechi.)* Ha! Ha! Simțeam eu — nu-i așa? — că ospățul victoriei mele nu e întreg! Simțeam eu că mai lipsește ceva, pentru ca răzbunarea mea să fie deplină! *(Scoate spada din teacă și, după ce o învîrte nesățios prin aer, arată cu ea spre tînărul prizonier.)* Kleomede lipsea, Kleomede...

GLAD: Ce ai de gînd să faci, stăpîne?

DROPIX *(privind cu sete tăișul spadei)*: Același lucru pe care l-a făcut Buer la răsăritul lunii. Numai că eu am să-l fac la răsăritul soarelui.

GLAD: Vrei, așadar, ca la răsăritul soarelui să-l lovești pe copilul acesta cu spada?

DROPIX: Întocmai! Îndată ce vor apărea primele raze, prizonierul acesta se va zvîrcoli însîngerat în țărîna mea.

KLEOMEDE *(se aruncă deznădăjduit la picioarele lui Dropix)*: Nu! Nu! N-o să fii în stare de așa ceva! Îndură-te, rege! Îndură-te!

DROPIX: În inima mea, sfîșiată de tatăl tău, nu mai există loc pentru îndurare.

KLEOMEDE: Mîna ta înarmată nu se va putea ridica asupra mea. O să-ți înțepenească degetele pe mînerul spadei. Vei putea lovi cel mult cu gîndul, dar nu și cu brațul.

DROPIX: O să m-asculte și degetele și brațul, așa cum m-au ascultat soldații cărora le-am poruncit să-nvingă.

KLEOMEDE *(cu ochii plini de lacrimi)*: Nu vreau să mor! Nu vreau să mor! Îndură-te!

DROPIX *(aprig)*: Vei muri! Sînt mai neîndurător decît trăsnetul care despică stejarii, mai nemilos decît mistrețul care și-a-nfipt colții în gîtlejul căprioarei. Așadar, lasă bocetele. Mai bine, primește-ți moartea cu curaj, așa cum se cuvine unui fiu de rege biruit. Mai bine, pregătește-te să cazi cu cinste jertfă acestui minunat război.

KLEOMEDE *(sfîșiindu-și mîinile)*: Fie-ți milă!

DROPIX *(rînjind)*: Milă? Dar oare lui Buer i-a fost milă de Abatirs? Lui i-au înțepenit degetele pe mînerul spadei cînd a ridicat-o asupra copilului meu? I-a împietrit brațul în aer cînd s-a apropiat clipa hotărîtă?

KLEOMEDE *(cu tărie)*: Da! Da!

DROPIX *(nu ia aminte la vorbele lui ci, tot mai însetat de sînge, privește nerăbdător orizontul)*: Zorile s-au ivit. Dintr-o clipă-ntr-alta, trebuie să se arate și prima geană a soarelui. Dunga purpurie ce stăruie acolo, pe fruntea dealurilor, e semn că sfîrșitul tău e aproape.

KLEOMEDE *(cerșind îndurare)*: Cum aș putea să te-nduioșez? Ce cuvinte să folosesc, ca să te scot din lanțurile în

care te-ncătușează acest război blestemat? Ai milă, Dropix! Nu mai multă decît a avut tatăl meu.

DROPIX: Atîta o să și am.

KLEOMEDE: Fă ceea ce a făcut el!

DROPIX: Același lucru am să-l fac și eu. *(Amenințător.)* Numai că eu — la răsăritul soarelui.

KLEOMEDE *(își ridică fața spre Dropix și rostește apăsat)*: Abatirs trăiește.

DROPIX *(se oprește și-l privește o clipă nedumerit)*: Ce spui?

TOȚI: Cum?

KLEOMEDE *(din nou ca adineaori)*: Abatirs trăiește.

DROPIX *(stă o clipă pe gînduri, apoi luîndu-i vorbele drept o minciună sfruntată, izbucnește disprețuitor.)* Nu știi ce vorbești! Frica de moarte ți-a luat mințile.

GLAD *(rîde ironic)*: Tinere! Abatirs a fost ucis. În clipa cînd a răsărit luna, capul lui a căzut în țărînă.

KLEOMEDE *(se ridică)*: Abatirs e viu și nevătămat. În clipa cînd a răsărit luna, tatăl meu l-a cruțat. Fă deci ceea ce a făcut și tatăl meu! Îndură-te!

DROPIX *(furios, se crede sfidat de acest tînăr)*: Tatăl tău e un nemernic! Și nu mai vreau să-i aud numele! Tatăl tău l-a ucis pe Abatirs fără milă! El n-a putut ieși din propriile sale urzeli! Nu s-a putut desprinde din țițele încurcate ale ticăloșiilor sale. Prea îl cunosc pe Buer, ca să nu știu cît de nesățios e de sîngele meu! Prea știu bine cu cîtă înverșunare a dus acest război, ca să pot crede născocirile tale.

GLAD *(cu mistica războinicului fanatic)*: Dacă Abatirs ar trăi, soldații noștri n-ar fi avut acea putere dăruită de zei pentru a-l răzbuna. În brațele lor nu s-ar fi scurs din ceruri forța de nestăvilit, pe care gîndul morții lui le-a turnat-o, tot timpul bătăliei, în vine.

KLEOMEDE *(simplu)*: Abatirs nu e între voi din pricina întunericului și a grabei cu care ați năvălit peste noi. Iar puterea aceea zeească, de care vorbești, n-a fost decît amăgirea unor bieți soldați, sclavi ai monstrului.

DROPIX: Întuneric și amăgire e în mințile tale...

KLEOMEDE: O! Pentru ce n-am puterea vîntului, ca să te îndoiesc în neîncrederea ta îndărătnică? Pentru ce nu mi se rup din suflet cuvintele ce te-ar putea face să-l vezi pe Abatirs viu și neatins?

GLAD *(cu încăpățînarea ostașului care crede numai ceea ce a văzut cu ochii lui)*: Prințule înspăimîntat! Nu te mai frămînta în zadar. N-o să ne poți amăgi. L-am văzut cu ochii mei pe Buer scoțîndu-și sabia și pregătindu-se să se îndrepte spre cortul-închisoare. Doar nu vei vrea să spui că pe drum s-a răzgîndit! Tocmai Buer, neînduplecatul și îndărătnicul Buer!

KLEOMEDE *(din ce în ce mai liniștit)*: Buer s-a răzgîndit.

GLAD: Mînia și setea de sînge ce clocoteau în ochii lui nu s-au putut potoli cu una, cu două. El însuși mi-a spus că nu există om între oameni de dragul căruia să-l cruțe pe ostatecul său; nici gură care să-l poată înduplеca.

KLEOMEDE: Gura mea a potolit totuși mînia lui.

DROPIX *(neîncrezător)*: Gura cui?

KLEOMEDE: A mea. Am înfruntat mînia lui Buer și, punîndu-mă între Abatirs și spada sa, l-am înduplecat să-l cruțe.

DROPIX *(ajuns la marginea răbdării, izbucnește cu ultimul și cel mai absurd argument al războinicului)*: Ei bine, chiar de-ar fi adevărat ceea ce spui, eu nu voi face ca Buer. Îl privește dacă s-a-ntors de la hotărîrea lui — eu nu mă voi întoarce. Eu voi merge înainte. Mereu înainte, după voia elementelor. *(Plin de sine.)* Pe mine nu e gură să mă înduplece să dau înapoi. Sînt atît de biruitor, încît nimic nu m-ar mai putea învinge. *(Este atît de orbit de victorie, încît nu-și mai dă seama de nimic.)*

KLEOMEDE *(privindu-l cu mila celui care știe cît merită o asemenea victorie)*: Ești atît de învins, încît nimic nu te mai poate scăpa. O! Unde e Abatirs, să-ți deschidă ochii? Unde e el, să se pună între tine și întocmirile tale oarbe?

DROPIX: Asta te întreb și eu! Unde e Abatirs? Ai recunoscut singur că nu e printre noi. Te-a luat gura pe dinainte și ai mărturisit. Dacă Abatirs ar fi viu, precum spui, ar fi alergat la noi de-ndată ce ne-am năpustit în tabăra voastră. Dar el nu s-a arătat! Și nu s-a arătat pentru că de dincolo de moarte, nimeni nu se mai arată.

KLEOMEDE *(calm)*: El nu s-a arătat pentru că a rămas, în vîrtejul luptelor, cu mine. Legat cu jurămînt, a stat să mă apere de orice rău mi-ar fi pricinuit ai tăi.

DROPIX *(nimic nu-l poate clinti din încăpățînarea lui)*: Mă faci să rîd. Doar nu vei vrea să cred că Abatirs s-a înfrățit în chip trădător cu tine?!

KLEOMEDE: S-a înfrățit. Dar în vîrtejul luptei, cortul nostru a luat foc, și din pricina fumului gros, ne-am pierdut unul de celălalt. Acum de bună seamă el mă mai caută printre movilele fumegînde. Nu bănuiește unde mă aflu. Eu sînt în mîinile tale, Dropix. Dar bagă de seamă, căci în mîinile mele se află jurămîntul lui Abatirs.

DROPIX: Nu știu ce bolborosești.

KLEOMEDE: Lasă-mă în viață și fă-mă păzitorul fiului tău! Așa precum Buer lăsîndu-l viu pe Abatirs l-a făcut străjerul meu legat prin jurămînt, tot așa cruță-mă și dezleagă-l pe Abatirs de jurămînt.

DROPIX *(crîncen și neînduplecat)*: Mă voi răzbuna și-l voi răzbuna pe Abatirs!

KLEOMEDE: Nu fi nesocotit, rege. Nu te lăsa prins în mrejele întocmirilor războinice. Puterile răzbunării sînt mult mai slabe decît cele ale cruțării. Eliberează-te de monstru! Nu te fă prizonierul lui! Acum, la un ceas după victorie, nu cădea în ghearele lui mai prizonier decît cel mai umil dintre soldații adunați în cîmpul prăzilor! *(Vorbește cu o demnitate plină de curaj, căci își vede risipite toate nădejdile de a-i aduce pe cei din fața sa la lumină. E rîndul lui să treacă acum prin jocul de sentimente încercat de Abatirs la începutul celui de al doilea act.)*

DROPIX *(fără să ia aminte la ceea ce spune Kleomede)*: Dunga purpurie de pe dealuri e din ce în ce mai lămurită. În curînd va fi ca sîngele. Sînt curios să văd dacă sîngele tău seamănă cu dunga zorilor. Soarele nu va mai întîrzia mult. Răzbunarea se apropie.

KLEOMEDE *(la rîndul său, nu-i mai bagă în seamă pe cei din jur și vorbește mai mult pentru sine)*: Abatirs! Abatirs! În ce pîlc înnegurat mai încerci o căutare zadarnică? De ce nu vii să adeverești spusele mele? Între mine și tatăl tău e un gol pe care trebuie să-l împlinești mai-nainte de a-l împlini spada lui nesățioasă. Vino și pune-te împotriva monstrului. Stă gata să-și rîdă de noi! O! De ce nu se ivește o adiere care să te aducă la vreme? Înainte de-a se-mplini

elementele. Te-am legat de mine și-am să te duc cu mine. De-acolo de unde mă va trimite tatăl tău, am să te chem așa cum te chem și acum, de-aici, din propria ta cetate. Vîltoarea bătăliei blestemate ne-a despărțit, tocmai cînd trebuia să fim mai uniți. Nu peste mult însă vei afla că am căzut în mîna alor tăi. Știu că vei alerga încoace într-un suflet. Dar va fi prea tîrziu! Căci strămoșii tăi vor izbuti pînă atunci să fie mai puternici decît ai mei — și eu le voi cădea pradă. Între strămoșii mei și tine m-am întrepus eu. Între ai tăi și mine, tu însă n-ai mai fost de față să te întrepui — și n-ai fost pentru că războiul tatălui tău te-a făcut să rătăcești în vîltoare. Cum aș putea să le dovedesc alor tăi că ești viu?

Scena a 4-a

Aceiași — un soldat, care intră în goană și se apropie de Dropix.

SOLDATUL: Stăpîne, iată lanțul lui Abatirs! L-am găsit pe locul unde era cortul-închisoare și unde prințul nostru a fost ucis. E încă plin de sîngele lui. *(I-l întinde.)*

DROPIX *(luîndu-l și privindu-l):* Ai venit la vreme. *(Lui Kleomede.)* Așadar, toate vorbele tale au fost, precum bănuiam, minciuni. Dovada morții lui Abatirs e aici. *(Arată lanțul.)*

KLEOMEDE: Dovada aceasta nu dovedește ceea ce crezi tu. Lanțul acesta l-a aruncat Abatirs în țărînă atunci cînd a făcut jurămîntul; iar sîngele de pe el nu sînt decît picăturile crestate în brat pentru întărirea jurămîntului.

DROPIX *(exasperat):* Taci! Taci! Nici cu o clipă înaintea morții nu încetezi cu minciunile?

SOLDATUL: Tovarășii mei sapă de zor pentru a găsi mormîntul prințului nostru.

KLEOMEDE: Tovarășii tăi nu vor găsi nimic. Decît să-i caute mormîntul aiurea, mai bine-ar face să i-l sape aici, la picioarele tatălui său, care-l silește să-și țină jurămîntul.

8—1070

DROPIX: Încetează, șarpe șuierător! Încetează! Nu mai zvîrli din gîtlej venin! Nu mai arunca peste amintirea lui Abatirs minciunile tale spurcate! Îngenunchează! *(În clipa aceasta, o rază de soare cade pe fața lui Kleomede.)* Ți-a sosit sorocul! Întîia lui rază, soarele a aruncat-o pe fața ta, ca să-mi arate ce am de făcut.

KLEOMEDE: Întîia lui rază, soarele mi-a dăruit-o mie, ca să-mi risipească întunericul din jur. Ce mai aștepți? *(Își rupe veșmîntul și-și arată pieptul.)*

DROPIX *(îl lovește cu spada):* Mori! *(În clipa aceasta, năvălesc în scenă Abatirs, Buer și cîțiva soldați, care rămîn încremeniți văzînd această priveliște.)*

Scena a 5-a

Aceiași — Abatirs și Buer, cîțiva oșteni.

ABATIRS *(scoțînd un țipăt):* Oprește-te, tată! Oprește-te!

BUER *(după ce stă o clipă împietrit, se aruncă asupra cadavrului lui Kleomede):* Kleomede, copilul meu! Kleomede! *(Geme sfîșietor.)*

DROPIX *(întîi surprins de ceea ce-i văd ochii, apoi însuflețit, cu brațele întinse):* Abatirs, copilul meu! Ești tu, cu adevărat? Ești tu viu? Nu am vedenii? Nu sînt prada unor amăgiri înșelătoare? *(Aceeași surprindere și între soldați.)*

ABATIRS *(își lasă, înfrînt și neputincios, capul în pămînt):* Eu sînt, tată.

DROPIX *(exultînd):* Vino în brațele mele! Aleargă la pieptul meu, ca să te pipăi și să-mi pot crede ochilor! Abatirs, Abatirs, ești viu... Da! Viu!

ABATIRS *(deznădăjduit, fără să se miște din loc):* Ce-ai făcut, tată? Ce-ai făcut?

DROPIX: Mi-s ochii plini de lacrimi, Abatirs. Sînt în culmea fericirii... Încă tot nu pot crede că e adevărat... Încă tot nu mă pot dumiri... Vino, copilul meu iubit! Îmbrățișează-mă! De ce întîrzii?

ABATIRS *(din partea opusă a scenei, cu amărăciune):* Mîinile tale sînt pline de sînge!

DROPIX: Aceasta e pricina pentru care nu vii? O! Abatirs, nu-mi băga în seamă mîinile! Sîngele de pe ele e sînge nemernic. Aruncă-te în brațele mele, fără să ții seamă de niște stropi blestemați. Nu vezi? Ard de nerăbdare să te strîng la piept.

ABATIRS *(arată pe Kleomede)*: Între mine și tine e trupul neînsuflețit al tînărului acesta.

DROPIX: Nu te-mpiedica de-un hoit netrebnic. Calcă peste el și vino să ne bucurăm împreună de bunăvoința zeilor. Vino să ne bucurăm de biruința noastră și de înfrîngerea cîinilor.

ABATIRS *(cu disperare crescîndă)*: Nu pot! Nu pot! Mi-au înțepenit picioarele... Sînt strîns ca-n cătușe... Mi-e cu neputință să mă mișc din locul acesta...

DROPIX: Atunci vin eu la tine. Vin ca să rîd împreună cu tine că, după ce zvîrcolirile luptelor s-au potolit, s-a desăvîrșit și întoarcerea ta. Dacă nu te-ar fi socotit mort, soldații noștri n-ar fi avut puterea să smulgă victoria. Însă înfiorați de gîndul răzbunării, au biruit. Iar acum, după ce au biruit, iată că te-ntorci și tu, viu. Zeii te-au păstrat și te-au adus înapoi, ca să-mi mărești bucuria biruinții și să-mi alini singura mîhnire de pe ziua de azi. Nu se putea o mai deplină întocmire a lucrurilor. *(Nebun de fericire.)* Ha! Ha! Ha! Vin eu la tine, Abatirs. Vin eu la tine! *(Și vrea să înainteze spre Abatirs.)*

ABATIRS *(oprindu-l cu mîna întinsă)*: Să nu faci un pas, tată! Mă auzi? Nici măcar un pas! Să nu treci peste trupul acesta, căci treci peste un vestigiu sfînt. Dacă tînărul acesta nu s-ar fi pus, viu, între mine și tatăl lui, astăzi nu eram aici, viu!

GLAD: Prin urmare, nu mințea cînd spunea ceea ce spunea...

DROPIX *(nici nu-i pasă de ceea ce a spus Abatirs)*: Cu atît mai bine. Am cîștigat totul, fără să pierd nimic. Iar cîinele acesta de Buer a pierdut totul, fără să dobîndească nimic. Nici nu se putea mai bine, Abatirs... Nici nu se putea mai bine...

ABATIRS *(amar)*: Nici nu se putea mai rău, tată... Nici nu se putea mai rău... Ai fost la un pas de a dobîndi totul, și ai pierdut tot.

DROPIX *(abia acum îl ascultă, cu oarecare nedumerire)*: Ce vrei să spui? De ce nu mă lași să vin la tine? De ce nu mă lași să fac pasul ce ne desparte?

ABATIRS: Să nu-l faci! E tocmai pasul pe care l-ai pierdut, cînd l-ai lovit pe el. Dacă nu-l loveai, ai fi putut să pășești în voie. Dar așa, ai ridicat, cu trupul lui, între noi un zid de netrecut. *(Printre lacrimi.)* De ce l-ai ucis, tată? De ce l-ai ucis?

DROPIX *(cu măreție războinică)*: Ca să răzbun uciderea ta.

ABATIRS: Eu n-am fost ucis. Și chiar de-aș fi fost, tu nu trebuia să-l ucizi.

DROPIX: Chiar de-aș fi știut că n-ai fost ucis, tot l-aș fi ucis. Sîngele lui e sîngele dușmanului ce trebuie stîrpit.

ABATIRS: Cu adevărat învingător e acela care îl cruță pe învins. Tînărul acesta mi-a redăruit viața. Nu trebuia să i-o iei.

DROPIX *(grăbit să treacă peste discuția asta „inutilă")*: I-am luat-o! Acum nu mai are rost să ne pierdem vremea cu astfel de gînduri. Bucură-te că, luîndu-i-o, ți-am ușurat ție domnia viitoare.

ABATIRS: Luîndu-i-o, ai făcut cu neputință și domnia, și bucuria mea.

DROPIX *(enervat de insistența lui Abatirs)*: Cum asta?

ABATIRS: Sînt legat de tînărul acesta printr-un jurămînt, al cărui preț e viața mea.

DROPIX: Jurămîntul tău nu trebuie ținut în seamă. A fost jurămîntul unui copil.

ABATIRS: A fost jurămîntul unui bărbat. Atunci cînd l-am făcut, eram un soldat de care ai fi putut fi mîndru. Am jurat pe lanțul neamului nostru că lui Kleomede nu i se va face nici un rău. Și mi-am sfințit jurămîntul, după toate legile tale și-ale războiului tău, cu propriul meu sînge! *(Murmure între soldați)*.

DROPIX: Tu nu ești un soldat. Jurămîntul tău e neant. Prin urmare, socotește-te dezlegat de el.

ABATIRS *(solemn)*: Jurămîntul meu e sfînt și trebuie să mi-l țin!

DROPIX: Ți-e mintea răvășită de neguri. Nu-i de mirare, după toate prin cîte ai trecut. Fiul meu, dezmeticește-te. Vino la mine, sau lasă-mă să vin eu la tine!

ABATIRS: Vin doar dacă-mi făgăduiești că mă vei lovi cu spada cu care l-ai lovit și pe el. Ca-n veci să rămînă pildă urmașilor cinstea neamului tău.

DROPIX *(furios și neliniștit în același timp)*: Ești nebun?! — îți zic! Vrei ca eu însumi să împlinesc un jurămînt prostesc? Nici nu-mi trece prin minte! Nu-mi stric eu, de dragul unor nemernici, bucuria regăsirii noastre. Nici pentru o vorbă spusă-n nebunie copilărească, seminția mea. Cîtă vreme te știam mort, jertfă a unor întocmiri războinice, mă alinam cu gîndul răzbunării. Dar să te ucid eu cu mîna mea, asta ar fi mai presus de puterea îndurării mele. *(Începe să umble agitat prin colțul scenei, căci vede că lucrurile devin din ce în ce mai grave.)*

ABATIRS: Fă ceea ce se cuvine unui viteaz în vreme de război.

DROPIX: Unui viteaz i se cuvine să se bucure de victoria dobîndită pe cîmpul de luptă.

ABATIRS: Victoria aceea ai dobîndit-o mulțumită mie.

DROPIX *(rugător)*: Cu atît mai mult, vino să ne bucurăm amîndoi de ea.

ABATIRS *(cu dispreț)*: Bucură-te singur, fără mine!

DROPIX: Acum, după ce te-am regăsit, mi-ar fi cu neputință. Căci acum, orice bucurie e strîns legată de tine. *(Se întoarce spre el și cu mîinile întinse îl imploră aproape.)* Fii cuminte, fiul meu! Nu-mi strica ziua aceasta. N-aș mai avea ce face cu cele dobîndite în luptă, dacă tu mi-ai strica-o.

ABATIRS: Totul de dragul tău, rege. Nimic de dragul celuilalt.

DROPIX: Aceasta e legea mea.

ABATIRS *(semeț)*: Nu mă voi supune acestei legi.

DROPIX: Fiul se cuvine să se supună legilor tatălui. *(Bate din picior enervat.)*

ABATIRS: Fiul tău nu mai este fiul tău. Tu ești răzbunarea. Iar eu nu mă recunosc din seminția ta.

DROPIX *(tot mai deznădăjduit)*: Fără tine, Abatirs, sînt pierdut. Nu mă strivi cu nepăsare... Altceva era cînd te știam mort de mîna lui Buer... Altceva e acum...

ABATIRS *(cu mîinile încrucișate disprețuitor pe piept)*: Acum nu e nimic altceva decît așteptarea mea.

DROPIX: Ce aștepți, fiul meu? Sînt gata să-ți împlinesc orice dorință.

ABATIRS *(neclintit)*: Aștept să vii să mă lovești cu spada cu care l-ai lovit pe el.

DROPIX *(urlînd)*: Niciodată! Niciodată!

ABATIRS: Atunci, am să-mplinesc eu ceea ce tu nu vrei să-mplinești! *(Scoate pumnalul din haină.)*

DROPIX *(înmărmurit)*: Fiul meu, fiul meu, ce faci? *(Glad și ceilalți soldați înaintează, plini de spaimă, cîțiva pași spre Abatirs.)*

ABATIRS: Nu vă apropiați de mine! Acesta e pumnalul cu care tînărul de-aici mi-a deschis drumul libertății. Voi împlini, tată, cu el ceea ce tu nu vrei să-mplinești cu spada ta răzbunătoare! *(Se înjunghie și cade.)*

DROPIX *(se aruncă asupra lui)*: Abatirs, copilul meu!

ABATIRS *(murind)*: O! Kleomede! Vin la tine! Vin în cîmpul acela liniștit și pașnic în care mă aștepți!

(În timp ce cortina cade încet, lumina se face tot mai strălucitoare și, lăsîndu-i pe toți ceilalți în penumbă, se concentrează asupra trupurilor celor doi tineri care, așa cum stau întinși unul lîngă celălalt, par că plutesc învingători într-o orbitoare apoteoză a păcii și libertății.)

Fine

Sibiu, 1958